

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ:

«ΡΥΘΜΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΈΡΓΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ»

Δημοσιεύεται η ανάλυση των συγκεντρωτικών σχολίων τα οποία λήφθηκαν κατά τη Δημόσια Διαβούλευση επί του Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης με θέμα «Ρύθμιση Ανάπτυξης Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για Ηλεκτροπαραγωγή από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου», η οποία διήρκησε από τις 27 Μαΐου 2022 μέχρι και τις 24 Ιουνίου 2022.

Τα σχόλια έχουν ενσωματωθεί σε ενιαίο Γενικό Πίνακα, σύμφωνα με τα υποδείγματα τα οποία είχαν δοθεί για την υποβολή σχολίων στη Δημόσια Διαβούλευση. Τονίζεται ότι στον Γενικό Πίνακα έχουν περιληφθεί αυτούσια όλα τα σχόλια που έχουν υποβληθεί από όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα στο πλαίσιο πλήρους διαφάνειας και η θέση της ΡΑΕΚ επ' αυτών.

Σημειώνεται ωστόσο ότι σχόλια τα οποία έγιναν από τα ενδιαφερόμενα μέρη και αφορούν το προοίμιο του προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης (δηλαδή το μέρος που καταγράφονται τα γεγονότα και στοιχεία για τα οποία η ΡΑΕΚ στηρίζεται για την έκδοση του εν λόγω προσχεδίου) δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο της διαβούλευσης και συνεπακόλουθα αυτά δεν έτυχαν περαιτέρω επεξεργασίας.

Συνοπτικά, παρατίθενται πιο κάτω, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα που υπέβαλαν σχόλια, ήτοι:

1. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ)
 2. Σύνδεσμος Συμμετεχόντων στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΣΣΑΑΗ)
 3. Σύνδεσμος Εταιρειών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Κύπρου (ΣΕΑΠΕΚ)
 4. ΑΗΚ-Παραγωγή
 5. Thalys Engineering Co Ltd
 6. Bioland Promithia Ltd
 7. Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών
 8. Γιώργος Σιαμμάς (Μηχανολόγος)
 9. Πανίκος Παναγιώτου (Συνταξιούχος)
 10. Σωφρόνης Κληρίδης (Καθηγητής Πανεπιστημίου)
 11. Γιώργος Παρτασίδης (Διδακτορικός Φοιτητής)
 12. Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ)
 13. Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ)
-

Γενικά, έχουν συνολικά υποβληθεί τριάντα τρία (33) σχόλια όπως καταγράφονται στον Γενικό Πίνακα που βρίσκεται αναρτημένος στη σχετική διαβούλευση.

Η ΡΑΕΚ ευχαριστεί όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα τα οποία υπέβαλαν σχόλια επί του εν λόγω Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης.

Η ΡΑΕΚ θα προχωρήσει στη λήψη σχετικών αποφάσεων οι οποίες, στο πλαίσιο διαφάνειας, θα δημοσιοποιηθούν.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Σχόλια, Ενστάσεις ή/και Παραστάσεις που υποβλήθηκαν κατά τη Διαβούλευση μεταξύ 27 Μαΐου 2022 μέχρι και 24 Ιουνίου 2022 επί του Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης της ΡΑΕΚ με θέμα «Ρύθμιση Ανάπτυξης Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για Ηλεκτροπαραγωγή από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου»

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]
A/A	Στοιχεία Ενδιαφερόμενου	Κεφάλαιο/Θέμα	Αρ. Σελ./Αρ. Παρ.	Σχόλια, Ενστάσεις ή/και Παραστάσεις Ενδιαφερόμενου	Τεκμηρίωση / Αιτιολόγηση Ενδιαφερόμενου	Θέση ΡΑΕΚ
1	ΚΕΒΕ			Συμφωνούμε με τις αποφάσεις ΡΑΕΚ 1-4 (σελίδα 8), καθώς αυτή η εξέλιξη αφήνει περιθώριο για επενδύσεις ΑΠΕ από τον ιδιωτικό τομέα και περιορίζει την ΑΗΚ να επεκτείνει τη δεσπόζουσα θέση της και στα ΑΠΕ.		-
2	ΣΣΑΑΗ	ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ / Σημείο 1	3348	Ο Σύνδεσμος Συμμετεχόντων στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΣΣΑΑΗ) χαιρετίζει την υιοθέτηση του Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index» από τη ΡΑΕΚ και θεωρούμε ότι αυτός ορίζει τον «οδικό χάρτη» εξόδου από το μονοπώλιο και δημιουργίας συνθήκων υγιούς και δίκαιου ανταγωνισμού στην Αγορά Ηλεκτρισμού. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι με την υιοθέτηση του εν λόγω δείκτη συμπορευόμαστε με τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).		Ο Δείκτης ΗΗΙ εφαρμόζεται ευρέως στο δίκαιο του ανταγωνισμού, την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τη διαχείριση τεχνολογίας. Ο εν λόγω Δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως, και υιοθετείται και από τη ΡΑΕΚ, από τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).
3	ΣΣΑΑΗ	ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ / Σημείο 2	3348	Ο ΣΣΑΑΗ συμφωνεί με την απόφαση να τερματισθεί από τούδε και στο εξής η αδειοδότηση έργων ΑΠΕ της ΑΗΚ στη βάση της επιχειρηματολογίας που συνοδεύει την απόφαση της ΡΑΕΚ. Παράλληλα όμως διαφωνούμε με το να επιτραπεί στην ΑΗΚ να προχωρήσει με την κατασκευή των έργων, συνολικής εγκατεστημένης δυναμικότητας 60 MW, ενόψει του μεγάλου ενδιαφέροντος που επιδεικνύεται από τον ιδιωτικό επενδυτικό τομέα		Το σχόλιο αυτό δεν αφορά το αντικείμενο του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης.
4	ΣΣΑΑΗ	ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ / Σημείο 2	3348	Ο ΣΣΑΑΗ διαφωνούσε και διαφωνεί με οποιαδήποτε λογική υιοθέτησης σήμερα ή στο μέλλον της πρότασης που υποβάλλεται από πλευράς ΑΗΚ να της επιτραπεί η ανάπτυξη 20MW/έτος έργων ΑΠΕ-Η. Ο Σύνδεσμος Συμμετεχόντων έχει ήδη εκφράσει την ένσταση του για την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ από την ΑΗΚ και ιδιαίτερα την αδειοδότηση έργων από τη κοινοπραξία της ΑΗΚ με την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, δυναμικότητας 84MW στην περιοχή Αχερά. Πιστεύουμε ότι το σύνολο των 60MW των ήδη αδειοδοτημένων από τη ΡΑΕΚ έργων για τα οποία η Δεσπόζουσα ΑΗΚ είναι ο κάτοχος άδειας ή/και συμμετέχει στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του κατόχου άδειας υπερβαίνουν κατά πολύ το ποσοστιαίο εκείνο όριο σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση της Αγοράς για τη δημιουργία των πολυπόθητων συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού στην Αγορά Ηλεκτρισμού.		Το σχόλιο αυτό δεν αφορά το αντικείμενο του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης.
5	ΣΣΑΑΗ	ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ		Η ουσιαστική μετάβαση σε φιλελευθεροποιημένη αγορά ηλεκτρισμού προαπαιτεί Ρυθμιστικές Αποφάσεις με μέτρα ασύμμετρου χαρακτήρα τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως βασικά εργαλεία για ενίσχυση της αποκέντρωσης μεριδίων, αφού μέχρι και σήμερα η συγκέντρωση στην κυρίαρχη επιχείρηση στην αγορά ηλεκτρισμού, τόσο στην Παραγωγή αλλά και στην Προμήθεια, παραμένει σε επίπεδα >85% και >97% αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι ποσοστό της τάξεως του 13% στην ηλεκτροπαραγωγή, που θεωρητικά δεν παράγεται από την κυρίαρχη επιχείρηση, αφορά έργα ΑΠΕ εντός Καθεστώτων Στήριξης, κάτω από συμβάσεις με την κυρίαρχη επιχείρηση, συνεπώς το μερίδιο αγοράς σε νεοεισερχόμενους ανεξάρτητους παραγωγούς και προμηθευτές ανέρχεται σχεδόν στο 3% σε Παραγωγή και Προμήθεια. Ρυθμιστικά μέτρα ασύμμετρου χαρακτήρα, στοχεύουν στην ενίσχυση των ανεξάρτητων προμηθευτών ή παραγωγών, ώστε να έχουν ισότιμη πρόσβαση τόσο στη διαθέσιμη ισχύ αλλά και στην πελατειακή βάση με τρόπο ανάλογο της κυρίαρχης επιχείρησης. Τα μέτρα αυτά μπορεί να		Οι εισηγήσεις δεν αφορούν το αντικείμενο του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης και θα αξιολογηθούν από τη ΡΑΕΚ εκτός του πλαισίου της διαβούλευσης, στο βαθμό που δεν αφορούν πολιτικές της Δημοκρατίας.

				<p>έχουν μεταβατικό χαρακτήρα, αλλά η εφαρμογή τους να έχει μακροχρόνια επίπτωση στην ανάπτυξη και λειτουργία της αγοράς, όπως και να επιτρέψει την αποτελεσματικότερη επίτευξη των βασικών στοχεύσεων, αυτών της ασφάλειας εφοδιασμού και της αναδιοργάνωσης της αγοράς. Ενδεικτικές μορφές ρυθμιστικών μέτρων μπορούν να είναι: 1. Προσωρινή παύση χορήγησης αδειών στην κυρίαρχη επιχείρηση για κατασκευή νέων σταθμών, συμβατικών και/ή ΑΠΕ Η λογική του συγκεκριμένου ρυθμιστικού μέτρου αποσκοπεί στη δημιουργία ζωτικού ανταγωνιστικού χώρου, για την είσοδο νέας παραγωγικής ισχύος στο σύστημα για νεοεισερχόμενους πέραν της κυρίαρχης επιχείρησης. 2. Προγράμματα αποδέσμευσης ισχύος ή ενέργειας, τα οποία αντισταθμίζουν την πολύ μικρή διαπραγματευτική δύναμη που έχουν οι νεοεισερχόμενοι προμηθευτές στις σχέσεις τους με την κυρίαρχη επιχείρηση. Προγράμματα αποδέσμευσης ισχύος, τα οποία επιτρέπουν σε νεοεισερχόμενους να αναλάβουν τη λειτουργία μονάδων ή ηλεκτροπαραγωγικών σταθμών, που ανήκουν στην κυρίαρχη επιχείρηση. Με την εφαρμογή του μέτρου, οι δυνητικοί ανταγωνιστές της κυρίαρχης επιχείρησης, αποκτούν πρόσβαση σε μονάδες παραγωγής, και μπορούν να ανταγωνιστούν την κυρίαρχη επιχείρησή στη χονδρεμπορική ή λιανική αγορά. Προγράμματα αποδέσμευσης πελατών, τα οποία προβλέπουν τη μεταβίβαση αριθμού συμβάσεων προμήθειας της κυρίαρχης επιχείρησης, σε εναλλακτικούς προμηθευτές. Η αποδέσμευση αυτή θα μπορούσε να επιταχύνει την ανάπτυξη ενός χαρτοφυλακίου προμήθειας για τον νεοεισερχόμενο προμηθευτή. Προγράμματα αποδέσμευσης ενέργειας, τα οποία επιτρέπουν σε νεοεισερχόμενους προμηθευτές να προαγοράσουν ενέργεια από τις μονάδες του κυρίαρχου παραγωγού σε ανταγωνιστικές τιμές, ώστε να μειώσουν την έκθεσή τους στην χονδρεμπορική αγορά και να μπορούν να αναπτύξουν το portfolio προμήθειας τους, μέσω ρυθμιστικά ελεγχόμενης διαγωνιστικής διαδικασίας. Προγράμματα αποδέσμευσης ενέργειας θα μπορούσαν να ενισχύσουν το αρχικό στάδιο ανοίγματος της αγοράς.</p>		
6	ΣΕΑΠΕΚ	Αποφάσιση / Σημείο 1	3348	<p>Ο ΣΕΑΠΕΚ χαιρετίζει την υιοθέτηση του Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index» από τη ΡΑΕΚ και θεωρούμε ότι αυτός ορίζει τον «οδικό χάρτη» εξόδου από το μονοπώλιο και δημιουργίας συνθηκών υγιούς και δίκαιου ανταγωνισμού στην Αγορά Ηλεκτρισμού. Επίσης σημαντικό είναι ότι με την υιοθέτηση του εν λόγω δείκτη συμπορευόμαστε με τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).</p>		<p>Ο Δείκτης ΗΗΙ εφαρμόζεται ευρέως στο δίκαιο του ανταγωνισμού, την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τη διαχείριση τεχνολογίας. Ο εν λόγω Δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως, και υιοθετείται και από τη ΡΑΕΚ, από τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).</p>
7	ΣΕΑΠΕΚ	Αποφάσιση / Σημείο 2	3348	<p>Ο ΣΕΑΠΕΚ θεωρεί ότι το σύνολο των 60 MW των ήδη αδειοδοτημένων από τη ΡΑΕΚ φωτοβολταϊκών έργων, για τα οποία η Δεσπόζουσα ΑΗΚ είναι κάτοχος άδειας ή/και συμμετέχει στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του κατόχου άδειας, υπερβαίνουν κατά πολύ το ποσοστιαίο εκείνο όριο σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση της Αγοράς για τη δημιουργία των πολυπόθητων συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού στην Αγορά Ηλεκτρισμού. Τέλος, ο ΣΕΑΠΕΚ είναι αντίθετος στην όποια λογική υιοθέτησης σήμερα ή στο μέλλον της πρότασης από πλευράς ΑΗΚ για ανάπτυξη 20MW/έτος έργων ΑΠΕ-Η και την συμμετοχή της δεσπόζουσας ΑΗΚ, έμμεσα ή άμεσα, σε εγκαταστάσεις συστημάτων ιδιοκατανάλωσης, π.χ. εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε σχολεία και Σχέδιο για ευάλωτους – 2013.</p>		<p>Το σχόλιο αυτό δεν αφορά το αντικείμενο του προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης.</p>
8	ΑΗΚ- Παραγωγή	Γενικό Σχόλιο 1: Αρχή Αναλογικότητας		<p>Στην Παρ. 1 των Αποφάσεων του προσχεδίου καταγράφεται ότι το μέτρο επιβάλλεται ως «κατάλληλο, αναγκαίο και αναλογικό μέτρο για την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού».</p> <p>Τίθεται η εισήγηση απόσυρσης του προσχεδίου διότι παραβιάζονται οι αρχές της επαρκούς αιτιολόγησης, της διαφάνειας, της συνέπειας και της αναλογικότητας, καθώς (1) δεν υπάρχει αναγκαιότητα του προτεινόμενου</p>	<p>Το προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης (ΡΑ)</p> <p>1. δεν είναι αναγκαίο, καθότι οι υφιστάμενες συνθήκες και ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού δεν εμποδίζουν τον ανταγωνισμό, ούτε στη συμβατική παραγωγή ενέργειας ούτε και στις</p>	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Σημειώνεται ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού ως ανταγωνιστική δραστηριότητα είναι μία και δεν διαχωρίζεται σε παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ-Η ή από συμβατικά καύσιμα. Το ανταγωνιστικό προϊόν στην αγορά ηλεκτρισμού</p>

				<p>μέτρου, (2) το μέτρο δεν είναι πρόσφορο/ κατάλληλο, (3) το μέτρο δεν είναι ανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού και (4) παρουσιάζει ασυνεπή συμπεριφορά από πλευράς της ΡΑΕΚ έναντι της ΑΗΚ Παραγωγής.</p>	<p>ΑΠΕ, αφού και οι δύο τομείς είναι πλήρως απελευθερωμένοι</p> <p>2. δεν είναι πρόσφορο / κατάλληλο, καθώς δεν προάγει τον αποτελεσματικό / υγιή ανταγωνισμό. Επίσης η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού (ΑΑΗ) δεν επιτυγχάνεται με αποκλεισμό νομίμως δικαιούχων συμμετεχόντων;</p> <p>3. Συναφώς δεν τεκμηριώνεται με κανέναν τρόπο η οποιαδήποτε συσχέτιση του πλήρους αποκλεισμού της ΑΗΚ από τις ΑΠΕ-Η με την επίτευξη υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά παραγωγής και προμήθειας ενέργειας από ΑΠΕ;</p> <p>4. Δεν είναι ανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού, δηλαδή της διασφάλισης του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, καθώς η μόνη διαφοροποίηση που επιδιώκεται είναι ο πλήρης αποκλεισμός της ΑΗΚ από έναν τομέα στον οποίο η ΑΗΚ δεν κατέχει δεσπίζουσα θέση και σε σχέση με τον οποίο η ΡΑΕΚ διαθέτει και εφαρμόζει πληθώρα μέτρων που ρυθμίζουν τη συμμετοχή της ΑΗΚ στην ΑΑΗ.</p> <p>5. Η προτεινόμενη ΡΑ είναι ασυνεπής με τις προηγούμενες θέσεις, υποδείξεις και δεσμεύσεις της ΡΑΕΚ έναντι της ΑΗΚ Παραγωγής και της ΑΗΚ γενικά. Μεταξύ άλλων, το προσχέδιο περιέχει το στοιχείο της αναδρομικότητας, αφού επιδιώκει την μη εξέταση αιτήσεων για άδειες που έχουν νομίμως υποβληθεί αλλά δεν έχουν εξεταστεί. Επιπρόσθετα, με βάση τις σημερινές συνθήκες και το υψηλό κόστος παραγωγής ενέργειας από συμβατικά καύσιμα, το προτεινόμενο μέτρο κρίνεται ότι ΔΕΝ θα οδηγήσει σε όφελος της οικονομίας ή του συνόλου των καταναλωτών του τόπου, αλλά και ούτε στην επίτευξη των εθνικών υποχρεώσεων και στρατηγικών στόχων για την παραγωγή ενέργειας μέσω ΑΠΕ.</p> <p>Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 12(1)(ε) του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου, Κεφ. 171, αποτελεί καθήκον της ΑΗΚ «να προάγει και ενθαρρύνει την ανάπτυξη των φυσικών πόρων της Δημοκρατίας σε σχέση με την παραγωγή ηλεκτρισμού». Με την εν λόγω προτεινόμενη ΡΑ, παρεμποδίζεται άνευ προηγουμένου η ΑΗΚ, από του να εκτελέσει μια από τις γενικές της λειτουργίες.</p>	<p>είναι ο ηλεκτρισμός, ανεξάρτητα από την πρωτογενή πηγή ενέργειας από την οποία παράγεται. Τονίζεται ότι, με την ένταξη των ΑΠΕ στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού με όρους της αγοράς, η συμμετοχή τους στην αγορά θα γίνεται με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως οι συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, και δεν θα τυγχάνουν οποιασδήποτε ειδικής μεταχείρισης. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί η αγορά ηλεκτρισμού ανάλογα με τον τρόπο παραγωγής του.</p>
9	ΑΗΚ-Παραγωγή	Γενικό Σχόλιο 2: Τεκμηρίωση/Αιτιολόγηση		<p>Μη επαρκής αιτιολόγηση και τεκμηρίωση των λόγων για τους οποίους πρέπει να εκδοθεί η προτεινόμενη ΡΑ και/ή της ίδιας της ΡΑ.</p> <p>Δεν έγινε ανάλυση των επιπτώσεων και αντικτύπου της προτεινόμενης ΡΑ.</p>	<p>Οι γενικές και αόριστες αναφορές σε νομοθεσία (ευρωπαϊκή και εθνική) που δεν σχετίζονται άμεσα με το προσχέδιο ΡΑ της ΡΑΕΚ, δεν υποστηρίζουν και δεν αποτελούν αιτιολόγηση για την προτεινόμενη ρυθμιστική απόφαση.</p> <p>Δεν προκύπτει από το αιτιολογικό του προσχεδίου της ΡΑ πως ο απόλυτος περιορισμός της ανάπτυξης ΑΠΕ από την ΑΗΚ</p>	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p>

					<p>συμβάλλει στην προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και είναι προς όφελος των καταναλωτών.</p> <p>Δεν παρουσιάζεται στο προσχέδιο ΡΑ οποιαδήποτε ανάλυση επιπτώσεων /αντικτύπου που αναμένεται να έχει το μέτρο. Ενδεικτικά, αλλά όχι περιοριστικά, δεν αναλύεται η επίπτωση του μέτρου στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας, όπως αυτές αντικατοπτρίζονται στη Δ-Χ (διατίμηση χονδρικής) και στην ΠΗΑ (προ-ημερήσια αγορά), ούτε ο βαθμός στον οποίο το προτεινόμενο μέτρο θα προωθήσει τον ανταγωνισμό και θα μειώσει το δείκτη ΗΗΙ, ή κατά πόσο θα έχει οποιαδήποτε θετική επίπτωση. Επίσης δεν υπάρχει καμία αναφορά σε σχέση με τον πολυσήμαντο παράγοντα του κατά πόσο η προτεινόμενη ΡΑ θα επηρεάσει βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα τόσο την αξία της ΑΗΚ όσο και την ικανότητά της να διαδραματίζει τον θεσμικό της ρόλο στην αγορά ηλεκτρισμού του τόπου καθώς και τη δυνατότητα της ΑΗΚ να εκσυγχρονίσει το δυναμικό της δικής της παραγωγής και να απεξαρτηθεί από τα συμβατικά καύσιμα.</p> <p>Περαιτέρω, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η συμβατική παραγωγή έχει ημερομηνία λήξης, η ΑΗΚ θεωρεί ότι δεν πρέπει να αποκλειστεί από την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ αλλά και ούτε από την πράσινη οικονομία και την πράσινη ενεργειακή μετάβαση.</p>	
10	ΑΗΚ-Παραγωγή	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)	3342	<p>Η ΑΗΚ συμφωνεί ότι πρέπει να τηρείται η περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νομοθεσία, περιλαμβανομένης της ΣΛΕΕ και της εθνικής Νομοθεσίας, όπως αυτή ερμηνεύεται από τις εκάστοτε αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ και των αρμόδιων αρχών, όμως η γενική αναφορά σε αυτή δεν τεκμηριώνει την ανάγκη της προτεινόμενης ΡΑ</p>	<p>Είναι κοινώς αποδεκτό ότι η ΑΗΚ συνεχίζει να κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά ηλεκτρισμού, κυρίως λόγω του μεριδίου της στην παραγωγή μέσω συμβατικών καυσίμων.</p> <p>Όμως, σε μια γενική ευρύτερη θεώρηση, η κατοχή δεσπόζουσας θέσης δεν είναι από μόνη της παράνομη. Παρανομία έγκειται εκεί όπου υπάρχει κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.</p> <p>Η ΑΗΚ υποστηρίζει ότι αποδεδειγμένα ΔΕΝ υπάρχει οποιαδήποτε καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης από μέρους της, αλλά ούτε και δύναται να προβεί μελλοντικά σε τέτοια κατάχρηση. Ειδικά στον τομέα των ΑΠΕ, υπενθυμίζεται ότι, η ΑΗΚ έχει μέχρι σήμερα αδειοδοτηθεί με ένα πολύ μικρό ποσοστό της συνολικής αδειοδοτηθείσας ισχύος και καμία δεσπόζουσα θέση δεν διατηρεί στον τομέα.</p> <p>Συγκεκριμένα και όσον αφορά σε πιθανή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η ΑΗΚ δεν επιβάλλει και δεν είναι σε θέση να επιβάλλει τιμές που να μην είναι δίκαιες, εφόσον η συμμετοχή της στην ανταγωνιστική αγορά και οι τιμές της, είναι ρυθμιζόμενες από τη ΡΑΕΚ, με σειρά ρυθμιστικών αποφάσεων. 	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Δεν έχει διαπιστωθεί οποιαδήποτε καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης της ΑΗΚ ούτε καταλογίζεται στην ΑΗΚ οποιαδήποτε πρόθεση για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.</p>

					<ul style="list-style-type: none"> - Η συμμετοχή της ΑΗΚ στον τομέα των ΑΠΕ, δεν περιορίζει ουσιαστικά τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών, όπως αυτό τεκμηριώνεται με τα στοιχεία αναφορικά με τις εκδοθείσες άδειες που παρέχει η ΡΑΕΚ στο προσχέδιο ΡΑ - Η πρόθεση της ΑΗΚ για ένταξη ΑΠΕ στο δυναμικό παραγωγής της, όχι μόνο δεν θα βλάψει τους καταναλωτές, αλλά αντίθετα θα εξασφαλίσει άμεσα οφέλη προς αυτούς. - Οι συμβάσεις που συνάπτει η ΑΗΚ είναι πλήρως ρυθμιζόμενες, συνεπώς δεν τίθεται θέμα προνομιακών ή δυσμενών όρων σύμβασης της ΑΗΚ με οποιονδήποτε. <p>Η ΑΗΚ ουδέποτε έχει εμποδίσει καθ' οιονδήποτε τρόπο τη συμμετοχή νέων παραγωγών στην αγορά ηλεκτρισμού.</p>	
11	ΑΗΚ-Παραγωγή	Συνθήκες ανταγωνισμού	3342, 3344,3 345, 3346	<p>Η ΡΑΕΚ επικαλείται σε διάφορα σημεία της ΡΑ την έλλειψη ανταγωνισμού ή και εν δυνάμει ή ενδεχόμενη κατάχρηση θέσεως ισχύος της ΑΗΚ, χωρίς να τα τεκμηριώνει επαρκώς.</p> <p>Η χρήση του δείκτη ΗΗΙ συνολικά για το ποσοστό παραγόμενης ενέργειας (δείκτης χονδρικής), ή για το μερίδιο σε επίπεδο προμήθειας (δείκτης λιανικής), χωρίς να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετες σχετικές παράμετροι, δεν τεκμηριώνει επαρκώς τα πραγματικά επίπεδα ανταγωνισμού.</p>	<p>Ο δείκτης ΗΗΙ χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της συγκέντρωσης της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.</p> <p>Όπως φαίνεται και από το γράφημα, ακόμη και πριν τη λειτουργία της ΑΑΗ, ο δείκτης (για τη χονδρική αγορά) βρίσκεται στις 7.300 περίπου μονάδες από το μέγιστο των 10.000.</p> <p>Λαμβάνοντας υπόψη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το αυξημένο ενδιαφέρον για την εγκατάσταση επιπρόσθετων ΦΒ Πάρκων τα αμέσως επόμενα χρόνια, όπως αυτό τεκμηριώνεται από το Αρχείο Αδειών της ΡΑΕΚ 2. Την αδειοδότηση συμβατικού παραγωγού δυναμικότητας 260MW, ο οποίος προχωρεί με την κατασκευή της μονάδας του 3. Την αδειοδότηση 2ου Ανεξάρτητου Συμβατικού Παραγωγού Δυναμικότητας περίπου 100MW <p>ο δείκτης ΗΗΙ αναμένεται να μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Με βάση τα πιο πάνω, φαίνεται ότι υπάρχει το απαραίτητο ιδιωτικό επενδυτικό ενδιαφέρον για ανάπτυξη Μονάδων Παραγωγής, συνεπώς ο αποκλεισμός της ΑΗΚ από την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, δεν τεκμηριώνεται ως αναγκαίος.</p> <p>Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι, διαχρονικά, η ΡΑΕΚ έχει αδειοδοτήσει σημαντική ισχύ συμβατικής παραγωγής, η οποία εάν υλοποιείτο θα είχε τη δυνατότητα να οδηγήσει σε μείωση του δείκτη ΗΗΙ. Οι λόγοι που η αγορά παραμένει συγκεντρωμένη στον υφιστάμενο βαθμό, δεν αφορούν στην ΑΗΚ αλλά σε άλλες αιτίες που καμία σχέση δεν έχουν με την ΑΗΚ και ουδόλως</p>	<p>Με βάση τα σημερινά στοιχεία, εκ των πραγμάτων οι δραστηριότητες παραγωγής και προμήθειας της ΑΗΚ κατέχουν θέση ισχύος στην χονδρική και στη λιανική αγορά ηλεκτρισμού γεγονός που τεκμηριώνεται με βάση τον ιστορικό Δείκτη ΗΗΙ (Herfindahl-Hirschman Index), η αγορά ηλεκτρισμού στην Κύπρο κατατάσσεται στις εξαιρετικά συγκεντρωμένες αγορές και δη στη μη ύπαρξη ουσιαστικού ανταγωνισμού όπως δίνεται στα σχεδιαγράμματα του Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Τονίζεται δε ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού ως ανταγωνιστική δραστηριότητα είναι μία και δεν διαχωρίζεται σε παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ ή από συμβατικά καύσιμα, καθότι η συμμετοχή των ΑΠΕ στην ανταγωνιστική αγορά θα γίνεται με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως οι συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, και δεν θα τυγχάνουν οποιασδήποτε ειδικής μεταχείρισης. Το ανταγωνιστικό προϊόν στην αγορά ηλεκτρισμού είναι ο ηλεκτρισμός, ανεξάρτητα από την πρωτογενή πηγή ενέργειας από την οποία παράγεται.</p>

					<p>σχετίζονται με τη συμμετοχή της ΑΗΚ στον τομέα των ΑΠΕ. Σε κάθε περίπτωση, η προσπάθεια μείωσης του δείκτη ΗΗΙ με τον τρόπο που προτείνεται στο υπό διαβούλευση προσχέδιο ΡΑ, δεν είναι αποτελεσματική ή κατάλληλη και αποτελεί α) αδικαιολόγητη στέρηση των νομικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων της ΑΗΚ να αναπτύσσει την παραγωγή της με τον πιο οικονομικά αποτελεσματικό τρόπο (μέσω ΑΠΕ) και β) αδικαιολόγητη και εντελώς δυσανάλογη δυσμενή διάκριση σε βάρος της ΑΗΚ.</p> <p>Ανεξάρτητα με τα πιο πάνω, η χρήση του Δείκτη ΗΗΙ για τη συγκέντρωση αγοράς των ΑΠΕ, θα ήταν καταλληλότερη και αποτελεσματικότερη για την εξαγωγή συμπερασμάτων εάν περιλάμβανε μόνο έργα ΑΠΕ στην ΑΑΗ, σε επίπεδο πραγματικού δικαιούχου. Η χρήση του Δείκτη με τον τρόπο που έχει επιλέξει η ΡΑΕΚ, δεν δίνει ορθή εικόνα και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποτελέσει αιτιολόγηση για την προτεινόμενη ΡΑ αφού δεν επικεντρώνεται στον συγκεκριμένο τομέα των ΑΠΕ.</p> <p>Σύμφωνα με την Απόφαση 06/2021 της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ), ημερομηνίας 8.2.2021, η οποία είχε ως αντικείμενο έρευνας την παραγωγή ΑΠΕ σε σχέση με τα σχέδια του ΥΕΕΒ, για να μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή μέτρο περιορισμού δεσπόζοντος συμμετέχοντα, αρχικά θα πρέπει να καθορισθεί το προϊόν ή η υπηρεσία και η σχετική αγορά εντός της οποίας ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, για να αναγνωριστούν οι περιορισμοί που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.</p> <p>Η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) διακρίνει τους ακόλουθους σχετικούς Τομείς / Δραστηριότητες: (1) παραγωγής, (2) μεταφοράς, (3) διανομής και (4) προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Υιοθετώντας νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) η ΕΠΑ διακρίνει ως ξεχωριστή αγορά την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ΑΠΕ, λόγω του διαφορετικού τρόπου παραγωγής της ενέργειας.</p> <p>Επιπρόσθετα, η ΕΠΑ σημειώνει ότι η αγορά στην οποία η ΑΗΚ φαίνεται να διαθέτει θέση ισχύος (υποδομές μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και συμβατικής παραγωγής) δεν φαίνεται να έχει καμία επίδραση και/ή αποτελέσματα στη σχετική αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα, με σκοπό τη μεταπώληση, εφόσον η αγορά αυτή είναι ρυθμισμένη με σχετική Νομοθεσία και Κανονισμούς που επιτηρεί η ΡΑΕΚ.</p> <p>Τέλος, εάν η ΑΗΚ κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, για να θεωρηθεί ότι καταχράται αυτή τη θέση, θα έπρεπε με τη συμπεριφορά της να αποκλείει ή να</p>
--	--	--	--	--	--

					εμποδίζει καταχρηστικά τους υπόλοιπους συμμετέχοντες, πράγμα που αποδεδειγμένα δεν υφίσταται και δεν μπορεί καν να συμπεραίνεται. Απόδειξη είναι το αρχείο Αδειών και Εξαιρέσεων Κατασκευής Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ. Αντίθετα, στο εν λόγω αρχείο, διαφαίνεται ότι η ΑΗΚ-Παραγωγή κατέχει πολύ χαμηλό μερίδιο ΑΠΕ.	
12	ΑΗΚ-Παραγωγή	Ευθύνες και Εξουσίες της ΡΑΕΚ με βάση τον περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού, Ν. 130(Ι)/2021	3342-3343	Η προτεινόμενη ΡΑ δεν υποστηρίζει αποτελεσματικά την προώθηση των στόχων της ΡΑΕΚ και ιδιαίτερα του άρθρου 4(1)(δ) του Ν.130(Ι)/2021.	<p>Με την παρούσα απόφαση, δεν προωθείται, αλλά ούτε και υποστηρίζεται ο γενικός στόχος της ΡΑΕΚ, να « ...βοηθά στην επίτευξη, με τον οικονομικά αποτελεσματικότερο τρόπο, της ανάπτυξης ασφαλών, αξιόπιστων και αποτελεσματικών συστημάτων που δεν εισάγουν διακρίσεις και είναι προσανατολισμένα στον καταναλωτή ... και σύμφωνα με τους γενικούς στόχους της ενεργειακής πολιτικής ... ». Εφόσον, οι συμβατικές μονάδες παραγωγής είναι κατά κανόνα ακριβότερες από τις μονάδες παραγωγής ΑΠΕ, συνάγεται ότι το παρόν προσχέδιο ΡΑ δεν υποστηρίζει την πρόνοια του άρθρου 4(1)(δ) του Ν.130(Ι)/2021.</p> <p>Επίσης, το γεγονός ότι η Κύπρος είναι μικρό και απομονωμένο σύστημα, αυτό από μόνο του, δεν δημιουργεί κανένα κώλυμα στη συμμετοχή της ΑΗΚ σε ΑΠΕ. Αντίθετα η συμμετοχή της ΑΗΚ σε ΑΠΕ και η διεύρυνση της παραγωγής μέσω ΑΠΕ από πλευράς ΑΗΚ, θα βοηθήσουν στην ενεργειακή ασφάλεια και αυτονομία της Κύπρου. Με βάση τα πιο πάνω, το «μικρό και απομονωμένο σύστημα» της Κύπρου υπαγορεύει η συμμετοχή της ΑΗΚ σε ΑΠΕ αντί τον αποκλεισμό της.</p> <p>Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, με την παρούσα στρατηγική ανάπτυξης που έχει θέσει η ΑΗΚ-Παραγωγή στον τομέα των ΑΠΕ – ήτοι σταδιακή ανάπτυξη 200MW μέχρι το 2030 – και λαμβάνοντας υπόψη τις σημερινές τιμές καυσίμου και κόστος της συμβατικής παραγωγής, η ένταξη ΑΠΕ στο δυναμικό παραγωγής της ΑΗΚ δύναται να επιφέρει σταδιακά αυξανόμενο όφελος στους καταναλωτές μέχρι και €52,5 εκατομμύρια ανά έτος. Επιπλέον σημειώνεται ότι, με την προτεινόμενη προσέγγιση της ΑΗΚ Παραγωγή για ένταξη των ΑΠΕ στο δυναμικό παραγωγής της, το όφελος αυτό θα μετακυλίεται απευθείας στον καταναλωτή μέσω της Δ-Χ, όπως αυτή ήδη ρυθμίζεται από τη ΡΑΕΚ.</p> <p>Σύμφωνα με τη Ρυθμιστική Απόφαση με τίτλο «Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Ηλεκτρισμού», Κ.Δ.Π. 359/2021, η ΑΗΚ Παραγωγή και η ΑΗΚ Προμήθεια δεν δικαιούνται να συμβάλλονται με ιδιώτες Παραγωγούς και Προμηθευτές. Επομένως, σε περίπτωση που η ΑΗΚ Παραγωγή αποκλειστεί από την ΑΠΕ-Η, τότε η ΑΗΚ</p>	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Όσον αφορά το σχόλιο ότι οι συμβατικές μονάδες παραγωγής είναι κατά κανόνα ακριβότερες από τις μονάδες παραγωγής ΑΠΕ, απουσιάζει πληροφόρηση για πιο κόστος γίνεται η εν λόγω αναφορά και ως εκ τούτου χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης.</p>

					<p>Προμήθεια θα περιοριστεί στην αγορά ενέργειας στην προθεσμιακή αγορά με τη διατίμηση Δ-Χ και στην ΠΗΑ από την ακριβότερη συμβατική παραγωγή της ΑΗΚ Παραγωγής.</p> <p>Σημειώνουμε επίσης ότι, οι πελάτες Ανεξάρτητων Προμηθευτών είναι κατά κύριο λόγο εμπορικοί και βιομηχανικοί πελάτες, ενώ οι οικιακοί πελάτες, τουλάχιστο στα πρώτα έτη λειτουργίας της αγοράς, αναμένεται να παραμείνουν πελάτες της ΑΗΚ-Προμήθειας. Συνεπώς, ο αποκλεισμός της ΑΗΚ-Παραγωγή από την ένταξη ΑΠΕ στο δυναμικό παραγωγής της, αποστέρει από την ΑΗΚ-Προμήθεια την ευκαιρία να προσφέρει κάποια από τα οφέλη των ΑΠΕ και δη το μειωμένο κόστος παραγωγής, στους πελάτες της. Άρα, η μεγάλη πλειοψηφία των οικιακών καταναλωτών, δεν θα επωφεληθούν από το προτεινόμενο απόλυτο και ιδιαίτερα επαχθές μέτρο της προτεινόμενης ΡΑ για την ΑΗΚ Παραγωγή.</p> <p>Ως εκ των πιο πάνω, το εν λόγω προσχέδιο ΡΑ αφ' ενός δημιουργεί καταφανή δυσμενή διάκριση στην ΑΗΚ και αφετέρου παράβαση των υποχρεώσεων της ΡΑΕΚ προς τους καταναλωτές.</p> <p>Επιπλέον των πιο πάνω, σημειώνεται ότι, η ΑΗΚ, δραστηριοποιείται και λειτουργεί ως οργανισμός που προσφέρει υπηρεσίες κοινής ωφελείας, σε μια αγορά που οδεύει προς την πλήρη απελευθέρωση. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, ο αποκλεισμός της ΑΗΚ από την αγορά των ΑΠΕ χωρίς την απαιτούμενη αιτιολόγηση και τεκμηρίωση και μάλιστα σε βάρος τόσο των καταναλωτών αλλά και των εθνικών στόχων και υποχρεώσεων για τη σταδιακή μετάβαση σε παραγωγή από ΑΠΕ, αποτελεί πράξη υπέρβασης εξουσίας από πλευράς της ΡΑΕΚ.</p>	
13	ΑΗΚ-Παραγωγή	Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πράσινη μετάβαση «Προσαρμογή στον στόχο του 55% (Δέσμη Fit for 55)»	3343	<p>Η προτεινόμενη ΡΑ δεν συνάδει με:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τον προγραμματισμό της ΕΕ για μείωση των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων μέχρι το 2030 (Fit for 55) 2. τον προγραμματισμό της ΕΕ για σχεδόν πλήρη απεξάρτηση από συμβατικά καύσιμα μέχρι το 2050 3. το Εθνικό Σχέδιο Διακυβέρνησης για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) <p>τη δεδηλωμένη πολιτική του ΥΕΕΒ για πράσινη μετάβαση της ΑΗΚ</p>	<p>Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό προγραμματισμό για κλιματική ουδετερότητα, στόχος είναι η δραματική μείωση ή/και εκμηδενισμός της παραγωγής με συμβατικές μονάδες, με ενδιάμεσο στόχο τη μείωση των εκπομπών κατά 55% μέχρι το 2030. Επίσης σημειώνεται ότι, η ΕΕ, αντιλαμβάνομενη τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, έχει αυξήσει την επιδιωκόμενη μείωση σε εκπομπές από 40% σε 55% με τη δέσμη Fit for 55.</p> <p>Τόσο ο στόχος μείωσης των εκπομπών κατά 55% μέχρι το 2030 όσο και ο στόχος κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050, απαιτούν μεγάλης κλίμακας αλλαγές στα ηλεκτρικά συστήματα και ουσιαστικές επενδύσεις, ιδιαίτερα τον τομέα των ΑΠΕ. Ο ενδεχόμενος αποκλεισμός του μεγαλύτερου ενεργειακού Οργανισμού της χώρας από την προσπάθεια να μειώσει τη συμβατική παραγωγή, κατ' ελάχιστο μειώνει την αποτελεσματικότητα της πράσινης μετάβασης,</p>	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Περαιτέρω σημειώνεται ότι, στη Σύσταση της Επιτροπής ημερομηνίας 23 Μαΐου 2022 (COM(2022) 604 final, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022-european-semester-csr-cyprus_el.pdf) αναφέρεται ότι «το άνοιγμα εμπορικά βιώσιμων αγορών στις οποίες οι εν λόγω (κρατικές) οντότητες κατέχουν επί του παρόντος δεσπόζουσα θέση (π.χ. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) θα αυξήσει την αποδοτικότητα των αγορών αυτών, θα επιταχύνει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και θα συμβάλει στη διαφοροποίηση της οικονομίας. Αυτό, με τη σειρά του, θα βελτιώσει την παραγωγικότητα των οντοτήτων και την ποιότητα και/ή την τιμή των υπηρεσιών που παρέχουν (π.χ. την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας). Συνολικά, με τον τρόπο αυτόν θα αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της</p>

				<p>αλλά και θέτει το όλο εγχείρημα για την Κύπρο εν αμφιβόλω. Επίσης σημειώνουμε ότι, ενώ η ΕΕ αυξάνει τους στόχους για μείωση των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων, το συγκεκριμένο προσχέδιο ΡΑ δεν ευθυγραμμίζεται προς την ίδια κατεύθυνση, αλλά αντιτίθεται της όλης φιλοσοφίας και προσέγγισης της ΕΕ, αποκλείοντας την ΑΗΚ από το να συνδράμει σε αυτή την προσπάθεια.</p> <p>Επιπρόσθετα, σύμφωνα με πρόσφατη Εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ημερομηνίας 23.5.2022, αναφορικά με το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9412-2022-ADD-1/en/pdf), η Κύπρος χρειάζεται να ενισχύσει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ώστε να πλησιάσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Μέσα από την ιδιοκτησία της ΑΗΚ, η Πολιτεία μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη της πράσινης ενεργειακής μετάβασης, κάτι που θα βοηθήσει στη μείωση της εξάρτησης της χώρας από τις εισαγωγές καυσίμων.</p> <p>Παρά την αναφορά στη Δέσμη Οδηγιών Fit for 55, φαίνεται ότι η ΡΑΕΚ δεν έλαβε υπόψη την ανάγκη για επίτευξη του στόχου της πράσινης μετάβασης σε συνάρτηση με τα πιο πάνω.</p> <p>Συνεπώς, το προσχέδιο ΡΑ δεν επιτρέπει στην ΑΗΚ Παραγωγή, που είναι η μεγαλύτερη επιχείρηση παραγωγής στον τομέα της ενέργειας, να συμβάλει στην εναρμόνιση της Κύπρου με τους στόχους της ΕΕ.</p> <p>Επίσης σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη δεδηλωμένη πολιτική του ΥΕΕΒ η οποία επαναλαμβάνεται από την Υπουργό Ενέργειας σε επιστολή της ημερομηνίας 10/06/2022, «... είμαστε υπέρ της ελεγχόμενης ανάπτυξης από την ΑΗΚ Παραγωγή έργων ΑΠΕ και εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας ... η ΑΗΚ θα πρέπει να εκπονήσει, το συντομότερο δυνατό, τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της για σταδιακή διαφοροποίηση του μίγματος παραγωγής του οργανισμού. Μια τέτοια στρατηγική θα πρέπει να βασίζεται σε σταδιακή αντικατάσταση του υφιστάμενου δυναμικού με αντίστοιχο δυναμικό ΑΠΕ και αποθήκευση ενέργειας, ώστε να διασφαλίζεται ζωτικός ανταγωνιστικός χώρος στην αγορά ηλεκτρισμού, και παράλληλα να μην τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια του συστήματος ηλεκτρισμού και η βιωσιμότητα της ΑΗΚ.»</p> <p>Η προτεινόμενη ΡΑ όχι μόνο δεν συνάδει αλλά είναι αντίθετη με την πολιτική αυτή και, λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία και περιορισμούς στην ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, ουσιαστικά απαγορεύει στην ΑΗΚ να</p>	<p>διακυβέρνησης καθώς και ο δίκαιος χαρακτήρας και η διαφάνεια της αγοράς για τις τοπικές και ξένες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους στόχους της μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την Κύπρο και το σχέδιο δράσης που τη στηρίζει (βλέπε τον τομέα πρωτοβουλίας «Εκσυγχρονισμός των κρατικών επιχειρήσεων και δημιουργία των κατάλληλων κινήτρων για καινοτομία και αποδοτικότητα»).</p>
--	--	--	--	---	---

					προχωρήσει στην αναγκαία ενεργειακή μετάβαση.	
14	ΑΗΚ-Παραγωγή	Εμπιστευτική εμπειρισταωμένη και αναλυτική Έκθεση της ΡΑΕΚ Αρ. 05/2020 (Νοέμβριος 2020) με τίτλο «Ανάπτυξη ΑΠΕ από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου»	3343	Απαίτηση κοινοποίησης της επικαλούμενης Έκθεσης στην ΑΗΚ για σκοπούς διαφάνειας, χρηστής διοίκησης, ενημέρωσης, σχολιασμό και κατάθεση απόψεων. Η πιο πάνω αξίωση τίθεται στο πλαίσιο των γενικών αρχών της διαφάνειας του δικαιώματος πλήρους ενημέρωσης και της χρηστής διοίκησης	<p>Η επίκληση εσωτερικής Έκθεσης της ΡΑΕΚ, το περιεχόμενο της οποίας δεν έχει τύχει σχολιασμού από ενδιαφερόμενα μέρη, για την επιβολή μέτρου αποκλεισμού της ΑΗΚ Παραγωγή, δεν μπορεί να θεωρηθεί καλή πρακτική και παραβιάζει τις αρχές της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης και δυσχεραίνει τον αναθεωρητικό έλεγχο.</p> <p>Σύμφωνα με το άρθρο 9(3) του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμου, «Οι αποφάσεις της ΡΑΕΚ είναι πλήρως αιτιολογημένες προκειμένου να υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο και να είναι διαθέσιμες στο κοινό, ενώ παράλληλα προστατεύουν την εμπιστευτικότητα των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών». Ως εκ τούτου, αναμένουμε ότι στο κείμενο της Ρυθμιστικής Απόφασης θα περιλαμβάνονται τυχόν αναφορές/αποσπάσματα της εν λόγω έκθεσης που δεν αφορούν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες άλλων συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρισμού.</p>	Το σχόλιο αυτό δεν αφορά το αντικείμενο του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης.
15	ΑΗΚ-Παραγωγή	Αλληλογραφία ΑΗΚ-ΡΑΕΚ	3344	Οι επιλεκτικές και αποσπασματικές αναφορές σε αλληλογραφία και πρακτικά μεταξύ ΡΑΕΚ και ΑΗΚ τείνουν να αλλοιώσουν την πραγματικότητα, αφού δεν αντικατοπτρίζουν ικανοποιητικά την πλήρη εικόνα των προθέσεων της ΑΗΚ.	<p>Οι εν λόγω επιστολές αποδεικνύουν την πρόθεση της ΑΗΚ για εποικοδομητικό διάλογο με τη ΡΑΕΚ, ώστε να εξευρεθεί μια κοινά αποδεκτή προσέγγιση, σχετικά με την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ από την ΑΗΚ και συμβολή στην επίτευξη των εθνικών στόχων.</p> <p>Επίσης να σημειωθεί ότι, σε συνάντηση που διεξάχθηκε μεταξύ ΡΑΕΚ και ΑΗΚ, καταγράφηκε ότι «... η ΡΑΕΚ δεν έχει οποιαδήποτε πρόθεση να σταματήσει την ΑΗΚ από την υλοποίηση έργων ΑΠΕ, αλλά υπάρχουν διάφορα θέματα και η εν λόγω υλοποίηση θα πρέπει να γίνει σταδιακά, λαμβάνοντας υπόψη και τις δυνατότητες του συστήματος στην κάθε χρονική περίοδο ...» (Πρακτικά ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 2020 – Αρ. Συνεδρίας: 32/2020), πρόθεση η οποία ανατρέπεται εάν τυχόν τεθεί σε ισχύ η προτεινόμενη ΡΑ.</p> <p>Επιπλέον σημειώνεται ότι, η συναίνεση της ΡΑΕΚ στην αποπαγοποίηση του Διαγωνισμού 505/2019, ουδόλως παραπέμπει σε πρόθεση της ΡΑΕΚ για πλήρη απαγόρευση περαιτέρω αδειοδότησης έργων ΑΠΕ στην ΑΗΚ. Σημειώνουμε, ότι λόγω της μεγάλης περιόδου παγοποίησης του Διαγωνισμού 505/2019, την οποία επέβαλε η ΡΑΕΚ, η ΑΗΚ έχει απωλέσει πολύτιμο χρόνο στην ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, καθώς και ευκαιρίες σύναψης Συμβάσεων με τρίτους.</p>	Το σχόλιο αυτό δεν αφορά το αντικείμενο του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης.

16	ΑΗΚ-Παραγωγή	Ομαλή και ορθολογική διείσδυση ΑΠΕ-Η στο ηλεκτρικό σύστημα	3347-3348	<p>Κατά την άποψη της ΑΗΚ, πρέπει να ληφθούν μέτρα, τόσο από τη ΡΑΕΚ όσο και από το κράτος, για την επιτάχυνση της ένταξης ΑΠΕ στο ηλεκτρικό σύστημα και την άρση των οποιωνδήποτε εμποδίων ή/και περιορισμών.</p> <p>Η προτεινόμενη ΡΑ της ΡΑΕΚ με κανένα τρόπο δεν ενισχύει την ενεργειακή μετάβαση σε πράσινη ενέργεια.</p>	<p>Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat, δείκτης SDG_07_40 – REN_ELC), η Κύπρος βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις (3η από το τέλος) στη διείσδυση ΑΠΕ στον τομέα ηλεκτρισμού, με ποσοστό 12,04%, για το 2020, και πολύ πιο κάτω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, που ανέρχεται σε 37,5%.</p>	<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p>
17	ΑΗΚ-Παραγωγή	Απόφαση Παρ. 1	3348	<p>Ενόψει όλων των πιο πάνω, η ΑΗΚ φέρει ένσταση στην έκδοση της ΡΑ και τίθεται η εισήγηση/αξίωση απόσυρσης του προσχεδίου.</p>	<p>Το συγκεκριμένο σημείο της απόφασης είναι σε αντίθεση με τις εισηγήσεις της ΕΕ [Εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ημερομηνίας 23.5.2022, αναφορικά με το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου - https://data.consilium.europa.eu/doc/document/S T-9412-2022-ADD-1/en/pdf] και τη δεδηλωμένη πολιτική του ΥΕΕΒ [Αρ. Φακ. 10.1.3.1.1.1 και ημερομηνίας 10/6/2022] για την ανάγκη ανάπτυξης ΑΠΕ από την ΑΗΚ και σταδιακή αντικατάσταση του υφιστάμενου δυναμικού με ΑΠΕ και αποθήκευση.</p> <p>Σε κάθε περίπτωση, η ΡΑΕΚ δεν επεξηγεί επαρκώς πως το μέτρο αυτό θα υποβοηθήσει την ανάπτυξη αποτελεσματικού και υγιούς ανταγωνισμού, ούτε στον τομέα της παραγωγής ενέργειας στην Κύπρο αλλά ούτε και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.</p> <p>Με άλλα λόγια, δεν τεκμηριώνεται με οποιοδήποτε τρόπο η θέση ότι ο αποκλεισμός και/ή περιορισμός της ΑΗΚ από την αγορά ΑΠΕ θα ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό. Η ΑΗΚ πιστεύει πως η ΡΑΕΚ θα έπρεπε να στοχεύει στην ενθάρρυνση ανάπτυξης έργων ΑΠΕ από όλους τους συμμετέχοντες, αντί στον περιορισμό τους.</p> <p>Η ΡΑΕΚ χρησιμοποιεί μεμονωμένα τους Δείκτες ΗΗΙ, σε επίπεδο χοντρικής και επίπεδο λιανικής, χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια δημοσιευμένη εμπειριστατωμένη μελέτη που να καταδεικνύει το όφελος στον καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου.</p> <p>Όπως αναφέρεται πιο πάνω, ο τρόπος που επιχειρεί η ΡΑΕΚ μέσω του δείκτη αυτού, να αιτιολογήσει την ύπαρξη μιας ενιαίας αγοράς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, στην οποία η ΑΗΚ Παραγωγή έχει τη δεσπόζουσα θέση, αγνοεί την ύπαρξη ξεχωριστής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ, στην οποία η ΑΗΚ Παραγωγή όχι μόνο δεν έχει τη δεσπόζουσα θέση, αλλά έχει αδειοδοτηθεί για ένα πολύ μικρό ποσοστό του συνόλου των αδειών που έχουν χορηγηθεί.</p> <p>Η χρήση του Δείκτη ΗΗΙ για τη συγκέντρωση αγοράς των ΑΠΕ, θα ήταν καταλληλότερη, πιο διαφανής και οπωσδήποτε η μόνη ενδεδειγμένη για την εξαγωγή συμπερασμάτων εάν</p>	<p>Σχετικές είναι οι θέσεις της ΡΑΕΚ ως αναφέρθηκαν ανωτέρω.</p>

					<p>περιλάμβανε μόνο έργα ΑΠΕ στην ΑΑΗ, σε επίπεδο πραγματικού δικαιούχου.</p> <p>Λόγω έλλειψης μελέτης δέουσας έρευνας και ανεπαρκούς τεκμηρίωσης, καθώς και αιτιολόγησης, δεν καταδεικνύεται με βάση τη δημοσιευμένη γραφική παράσταση (χονδρική αγορά), πότε αναμένεται από τη ΡΑΕΚ ο εν λόγω δείκτης να μειωθεί στα επιθυμητά επίπεδα, αλλά και ούτε κατά πόσον το επιθυμητό αυτό επίπεδο είναι εφικτό.</p> <p>Ήδη με τα στοιχεία της ΡΑΕΚ (χονδρική αγορά), φαίνεται ότι ο δείκτης ΗΗΙ έχει πτωτική τάση.</p> <p>Η ΑΗΚ, ως επιχείρηση που λειτουργεί σε ανταγωνιστικό και ρυθμιζόμενο περιβάλλον, έχει το δικαίωμα συμμετοχής σε κάθε τομέα της παραγωγής υπό συνθήκες ίσης μεταχείρισης. Δεν πρέπει να υφίσταται την αδικαιολόγητη και δυσανάλογη δυσμενή διάκριση, η οποία διαφαίνεται ότι εισάγεται με την προώθηση από τη ΡΑΕΚ του παρόντος προσχεδίου ΡΑ.</p>	
18	ΑΗΚ-Παραγωγή	Απόφαση Παρ. 2	3348	Ενόψει όλων των πιο πάνω, η ΑΗΚ φέρει ένσταση στην έκδοση της ΡΑ και τίθεται η εισήγηση/αξίωση απόσυρσης του προσχεδίου.	<p>Όπως είναι γνωστό, η άδεια κατασκευής/εξαίρεση από άδεια κατασκευής την οποία εκδίδει η ΡΑΕΚ αποτελεί μέρος μόνο της απαιτούμενης αδειοδότησης για έργα ΑΠΕ. Επίσης, είναι γνωστό ότι, η σύνδεση στο δίκτυο είναι κατά περίπτωση είτε αδύνατη είτε ιδιαίτερα χρονοβόρα. Ως εκ τούτου, από τα 60MW για τα οποία η ΡΑΕΚ έχει ήδη εκδώσει άδειες στην ΑΗΚ, τα άμεσα υλοποιήσιμα έργα ανέρχονται σε 20MW μόνο.</p> <p>Λαμβανομένης υπόψη της σημερινής συνολικής ετήσιας παραγωγής από συμβατικές μονάδες της ΑΗΚ, η οποία ανέρχεται σε περίπου 4300GWh, και της παραγωγής των 20MW από φωτοβολταϊκά συστήματα η οποία θα ανέρχεται σε 35GWh, εξάγεται το συμπέρασμα ότι το ποσοστό ΑΠΕ στο μίγμα παραγωγής της ΑΗΚ θα είναι ουσιαστικά αμελητέο.</p> <p>Ακόμη και αν η ΑΗΚ εγκαταστήσει το σύνολο των 20MW / έτος για τη δεκαετία 2020 μέχρι 2030, δηλαδή συνολικά 200MW μέχρι το 2030, η συνολική παραγωγή τους θα ανέρχεται σε 350GWh το οποίο θα αντιστοιχεί σε λιγότερο του 10% της συμβατικής παραγωγής της ΑΗΚ Παραγωγής.</p>	Σχετικές είναι οι θέσεις της ΡΑΕΚ ως αναφέρθηκαν ανωτέρω.
19	ΑΗΚ-Παραγωγή	Απόφαση Παρ. 3	3348	Ενόψει όλων των πιο πάνω, η ΑΗΚ φέρει ένσταση στην έκδοση της ΡΑ και τίθεται η εισήγηση/αξίωση απόσυρσης του προσχεδίου.	<p>Η προτεινόμενη ΡΑ δεν προωθεί την επίτευξη των στόχων της Δέσμης Fit for 55%.</p> <p>Η απόφαση είναι ιδιαίτερα δυσμενής και αποτελεί δυσανάλογη και μη αιτιολογημένη διάκριση σε βάρος της ΑΗΚ Παραγωγής.</p> <p>Ο προσωρινός χαρακτήρας του περιοριστικού μέτρου, δεν αποτελεί επαρκή λόγο για την υιοθέτησή του. Τονίζεται δε ότι δεν είναι καταγεγραμμένο με διαφάνεια το προσδοκώμενο</p>	Σχετικές είναι οι θέσεις της ΡΑΕΚ ως αναφέρθηκαν ανωτέρω.

					<p>επίπεδο ανταγωνισμού που θέτει η ΡΑΕΚ αλλά και ούτε υπάρχει καμία απόδειξη ότι η προτεινόμενη ΡΑ θα συμβάλει στην επίτευξή του, ώστε να άρει τους περιορισμούς προς την ΑΗΚ. Άρα δεν τεκμηριώνεται ο προσωρινός χαρακτήρας του απόλυτου περιοριστικού μέτρου. Παρόλο που η ΡΑΕΚ δεν καθορίζει σαφώς το κριτήριο βάσει του οποίου θα επανεξετάσει την προτεινόμενη ΡΑ, αφήνει να νοηθεί ότι το κριτήριο της θα είναι ο Δείκτης ΗΗΙ και δη όταν αυτός θα μειωθεί τουλάχιστο στο 2500.</p> <p>Η ετήσια επανεξέταση για πιθανή τροποποίηση της προτεινόμενης ΡΑ, στη βάση μη σαφών και ξεκάθαρων κριτηρίων, είναι ενάντια προς την προσδοκώμενη ρυθμιστική σταθερότητα που οφείλουν να προσφέρουν οι Ρυθμιστικές Αρχές στους συμμετέχοντες.</p> <p>Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι, η τυπική περίοδος αδειοδότησης έργων ΑΠΕ διαρκεί μέχρι και 2 χρόνια ή σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα περισσότερο, και ότι η διάρκεια κατακύρωσης σε εργολάβο και κατασκευής ενός έργου διαρκεί περίπου 1 χρόνο, συμπεραίνεται ότι ακόμα και με την πιθανή μελλοντική άρση του περιοριστικού μέτρου που επιδιώκεται με την προτεινόμενη ΡΑ, η ΑΗΚ δεν θα είναι σε θέση να αναπτύξει έγκαιρα οποιαδήποτε έργα ΑΠΕ.</p> <p>Προστίθεται ότι, η ικανότητα ανάπτυξης ΑΠΕ σε ρυθμούς που θα δύνανται να επιτρέψουν την ενεργειακή μετάβαση δεν μπορεί να δημιουργηθεί από τη μια στιγμή στην άλλη, αλλά πρέπει να είναι αποτέλεσμα ενός ολοκληρωμένου/μακροχρόνιου προγραμματισμού, μιας συνεχούς και σταδιακής ανάπτυξης έργων, που θα προέρχονται από οργανική ανάπτυξη εντός της ΑΗΚ.</p> <p>Η επίτευξη των στόχων Fit for 55 απαιτεί αυξημένη συμμετοχή όλων, συμπεριλαμβανομένης της ΑΗΚ, σύμφωνα και με τις υποδείξεις της ΕΕ. Ο αποκλεισμός της ΑΗΚ από την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ θα δημιουργήσει ένα κενό το οποίο θα διαφανεί τα επόμενα χρόνια, με πολύ σημαντική αρνητική επίδραση στην κοινωνία, στην οικονομία και στο περιβάλλον.</p> <p>Επίσης σημειώνεται ότι, ο στόχος της ΑΗΚ για εγκατάσταση ΑΠΕ συνολικής ισχύος 200 MW μέχρι το 2030 τέθηκε όταν ο στόχος της ΕΕ για μείωση θερμοκηπιακών αερίων ήταν στο 40%.</p> <p>Με τους αυξημένους στόχους που θέτει η ΕΕ, το αναμενόμενο θα ήταν η άσκηση πίεσης στους συμμετέχοντες στην Κυπριακή βιομηχανία ενέργειας να εντείνουν τις προσπάθειές τους, και όχι να επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Η ΑΗΚ θεωρεί ότι η πρότασή της για σταδιακή εγκατάσταση ΑΠΕ δυναμικότητας 200MW μέχρι το 030, δεν εμποδίζει με οποιοδήποτε τρόπο την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, αντιθέτως θα συμβάλει στην προσπάθεια όλων για πράσινη μετάβαση και σταδιακή απεξάρτηση της Κύπρου από τα υγρά καύσιμα και τις ψηλές τιμές που επικρατούν σήμερα.</p> <p>Σημειώνεται ότι, η πιο πάνω πρόταση της ΑΗΚ Παραγωγή προήλθε από τη Μελέτη Αναπτυξιακού προγράμματος της ΑΗΚ Παραγωγή που είχε διεξαχθεί το 2018, λαμβάνοντας υπόψη τους χαμηλότερους σε σχέση με σήμερα Ευρωπαϊκούς στόχους για την ενεργειακή μετάβαση.</p> <p>Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, η εγκατάσταση ΑΠΕ δυναμικότητας 20MW ανά έτος, μέχρι το 2030, δεν είναι ικανοποιητικός ρυθμός ώστε να μπορέσει η ΑΗΚ Παραγωγή να καταστεί σημαντικός παραγωγός πράσινης ενέργειας.</p> <p>Αυτό σημαίνει ότι, αν η ΑΗΚ δεν προχωρεί με ρυθμούς μεγαλύτερους των 20MW / έτος, δεν θα μπορέσει να προχωρήσει στη δική της μετάβαση από παραγωγός με συμβατικά καύσιμα που είναι σήμερα, σε παραγωγό πράσινης ενέργειας.</p> <p>Λαμβάνοντας υπόψη ότι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι τιμές των Υγρών Καυσίμων είναι σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα, χωρίς να είναι γνωστό αν και πότε θα επιστρέψουν στα προηγούμενα επίπεδα 2. Η διαδικασία για την έλευση του Φυσικού Αερίου (ΦΑ) και την αντίστοιχη αντικατάσταση της χρήσης Υγρών Καυσίμων με ΦΑ, παρουσιάζει σημαντική καθυστέρηση. 3. Δεν είναι γνωστό σε ποιες τιμές θα καταστεί διαθέσιμο για χρήση το ΦΑ αφού δεν έχουν γίνει πρόσφατα επαφές με προμηθευτές ΦΑ <p>Έχοντας υπόψη τα όσα αναφέρονται πιο πάνω, θα πρέπει να επιτραπεί στην ΑΗΚ Παραγωγή η εγκατάσταση ΑΠΕ σε σημαντικό βαθμό, που να της επιτρέπει να παραμείνει ανταγωνιστική και να πραγματοποιήσει τη δική της πράσινη μετάβαση σε εναρμόνιση με τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους, στηρίζοντας έτσι ουσιαστικά και την ενεργειακή πράσινη μετάβαση της χώρας.</p>	
20	ΑΗΚ- Παραγωγή	Απόφαση Παρ. 4	3348	Ενόψει όλων των πιο πάνω, η ΑΗΚ φέρει ένσταση στην έκδοση της ΡΑ και τίθεται η εισήγηση/αξίωση απόσυρσης του προσχεδίου.	<p>Σύμφωνα με πρόσφατη Εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ημερομηνίας 23.5.2022, αναφορικά με το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9412-2022-ADD-1/en/pdf), η Κύπρος χρειάζεται να ενισχύσει την παραγωγή</p>	Σχετικές είναι οι θέσεις της ΡΑΕΚ ως αναφέρθηκαν ανωτέρω.

					ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ώστε να πλησιάσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Μέσα από την ιδιοκτησία της ΑΗΚ, η Πολιτεία μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη της πράσινης ενεργειακής μετάβασης, κάτι που θα βοηθήσει στη μείωση της εξάρτησης της χώρας από τις εισαγωγές καυσίμων. Κατά την άποψη της ΑΗΚ, οι προθέσεις της ΕΕ είναι σαφείς. Συνεπώς, προτείνεται η απόσυρση του παρόντος προσχεδίου ΡΑ.	
21	Thalis Engineering Co Ltd	ΑΠΟΦΑΣΗ	3348	Η απαγόρευση προς την ΑΗΚ να περιοριστεί στα φωτοβολταϊκά (και πιθανόν μπαταρίες) και όχι για τις ΑΠΕ γενικά	Αν και ο περιορισμός/απαγόρευση που τίθεται είναι απόλυτα κατανοητός και λογικός για σκοπούς σωστής λειτουργίας της ανταγωνιστικής αγοράς (τουλάχιστον στα πρώτα στάδια), εν τούτοις στα πλαίσια της αναζήτησης του σωστού ενεργειακού μίγματος για σκοπούς ενεργειακής μετάβασης θα χρειαστεί ένας συνδυασμός τεχνολογιών. Πολλές από αυτές τις τεχνολογίες δεν θεωρούνται ακόμη ώριμες ούτε bankable. Σε αυτό το ζήτημα η ΑΗΚ όχι μόνο δεν πρέπει να έχει περιορισμούς αλλά θα πρέπει να είναι και πρωτοπόρος ώστε να ηγηθεί της μετάβασης αυτής, καθ' ότι ο ιδιωτικός τομέας δεν έχει τα μέσα και την ωριμότητα για να αναλάβει αυτές τις πρωτοβουλίες. Άρα, για να είναι η απόφαση ισοζυγισμένη, θα πρέπει να αφορά μόνο τις τεχνολογίες στις οποίες ο ιδιωτικός τομέας έχει ή σκοπεύει να επενδύσει (πχ φωτοβολταϊκά). Διαφορετικά, θα λειτουργήσει μεν ομαλά η ανταγωνιστική αγορά αλλά πιθανόν σε βάρος της ενεργειακής μετάβασης και των τιμών ενέργειας.	Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.
22	Bioland Promithia Ltd	Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας αρ. 5368 της 27/5/2022 δημοσίευση αρ. 3013	3348/1	Η Απόφαση της ΡΑΕΚ και η τεκμηρίωση της μας βρίσκουν σύμφωνους.	Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03) παράγραφος 7, 13 και 15 είναι σχετική. Συνάγεται συναφώς ότι η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από συμβατικές πηγές ενέργειας και η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ΑΠΕ δύνανται να θεωρηθούν υποκατάστατα προϊόντα από τον καταναλωτή και επομένως εμπίπτουν εντός της ίδιας σχετικής αγοράς προϊόντος.	-
23	Bioland Promithia Ltd	Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας αρ. 5368 της 27/5/2022 δημοσίευση αρ. 3013	3348/2	Η Απόφαση της ΡΑΕΚ δεν μας βρίσκει σύμφωνους όσον αφορά την αδειοδότηση έργων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ από την ΑΗΚ εφόσον κατέχει δεσπόζουσα θέση στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού.	Η παραχώρηση στην ΑΗΚ Άδειας Κατασκευής σταθμού παραγωγής ηλεκτρισμού με συμβατικά καύσιμα συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 160MW δικαιολογείται για διασφάλιση της επάρκειας παραγωγής. Η παραχώρηση όμως στην ΑΗΚ Αδειών Κατασκευής σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με ΑΠΕ: 1. Δεν δικαιολογείται γιατί είναι σε αντίθεση με τη προηγούμενη Απόφαση της ΡΑΕΚ 3348/1, που είναι ορθή.	Το σημείο 2 του Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης έχει διαγραφεί και θα γίνουν ανάλογες τροποποιήσεις.

					<p>2. Δεν δικαιολογείται εν όψει του μεγάλου ενδιαφέροντος που υπάρχει και επιδεικνύεται από ιδιώτες Παραγωγούς ΑΠΕ.</p> <p>3. Δεν δικαιολογείται γιατί αποστερεί τους ιδιώτες Παραγωγούς ΑΠΕ από τη δυνατότητα σύνδεσης τους στο Δίκτυο της ΑΗΚ, οι δυνατότητες του οποίου είναι περιορισμένες και σε πολλές περιπτώσεις κεκορεσμένες.</p> <p>4. Δεν δικαιολογείται γιατί δεν βοηθά στη μείωση των πάγιων λειτουργικών εξόδων της ΑΗΚ, που θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της, αλλά επιτρέπει στην ΑΗΚ να επαναπαύεται στη βελτίωση της αποδοτικότητας της λόγω ΑΠΕ διατηρώντας τα πράγματα ως έχουν.</p> <p>5. Δεν δικαιολογείται γιατί αποτελεί απαγορευτικό εμπόδιο σε νέους ιδιώτες Παραγωγούς με καθαρά συμβατικές πηγές ενέργειας γιατί οι μονάδες τους θα πρέπει να ανταγωνιστούν με ένα μείγμα παραγωγής της ΑΗΚ που αφενός αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για την ΑΗΚ και αφετέρου απαγορευτικό μειονέκτημα και εμπόδιο (barrier to entry) για τους ιδιώτες Παραγωγούς.</p> <p>Δεν δικαιολογείται γιατί δεν βοηθά, αντίθετα παρεμποδίζει τη δημιουργία υγιούς και ανταγωνιστικής αγοράς.</p>	
24	Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών	Γενικά	Γενικά	<p>Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών υποβάλλει εισήγηση για απόσυρση του προσχεδίου της Ρυθμιστικής Απόφασης για τους ακόλουθους λόγους: 1. Δεν έχει παρουσιαστεί καμία μελέτη βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στις τιμές ηλεκτρισμού στον καταναλωτή από την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης. 2. Είναι γενικά παραδεκτό ότι η ανάπτυξη παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μειώνει σημαντικά το κόστος του ηλεκτρισμού. Αποτελεί ουσιαστικά μονόδρομο για συγκράτηση των τιμών που πληρώνει ο καταναλωτής. 3. Περιορισμοί που δεν επιτρέπουν στην ΑΗΚ να μειώσει το κόστος της βλάπτουν τον καταναλωτή. Οι χρεώσεις της ΑΗΚ ρυθμίζονται από τη ΡΑΕΚ και οποιοδήποτε όφελος μεταφέρεται στον καταναλωτή. Ακόμη και για τους πελάτες των υπόλοιπων προμηθευτών θα υπάρξει όφελος από τη μείωση του κόστους της ΑΗΚ, αφού οι διατιμήσεις της ΑΗΚ αποτελούν το μέτρο σύγκρισης για τις δικές τους χρεώσεις. 4. Επίκεντρο της ρύθμισης πρέπει να είναι το όφελος στον καταναλωτή. Η ανάπτυξη ανταγωνισμού είναι ένα μέσο για επίτευξη οφέλους στον καταναλωτή, όχι αυτοσκοπός. Η αναβάθμιση αυτού του μέσου ως πρώτιστο στόχο, ανεξάρτητα από τις αρνητικές επιπτώσεις που θα έχει στον καταναλωτή, μας βρίσκει αντίθετους. 5. Ο περιορισμός του μεγαλύτερου οργανισμού στον ηλεκτρισμό από την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ δεν βοηθά, κατά τη γνώμη μας, τους καταναλωτές.</p>	Όπως στο κείμενο	Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.
25	Γιώργος Σιαμμάς (Μηχανολόγος)			<p>1. Στην εισαγωγή του Προσχεδίου γίνεται αναφορά πως η ΡΑΕΚ «...ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχει το άρθρο 9 του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμου του 2021 (εφεξής ο Νόμος), εκδίδει το ακόλουθο</p>		Ο Δείκτης ΗΗΙ εφαρμόζεται ευρέως στο δίκαιο του ανταγωνισμού, την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τη διαχείριση τεχνολογίας. Ο εν

			<p>προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης...». Το άρθρο 9 του Νόμου δεν δίνει εν λευκώ εξουσία στη ΡΑΕΚ να εκδίδει αποφάσεις, ιδιαίτερα εάν υπάρχει ενδεχόμενο να έρχονται σε αντίθεση με κάποιες από τις πολλές πρόνοιες της Νομοθεσίας. Όπως θα φανεί μέσα από τα επόμενα σχόλια, η ΡΑΕΚ θα πρέπει να επανεξετάσει το προσχέδιο απόφασης επειδή δυνατόν να αντίκειται σε κάποιες πρόνοιες της Νομοθεσίας ειδικά για την προστασία των καταναλωτών.</p> <p>2. Στο Προσχέδιο απόφασης γίνεται εκτενής αναφορά στον «Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index». Ο δείκτης αυτός είναι ένα πολύ απλός δείκτης, που χρησιμοποιείται μεταξύ άλλων δεικτών για παρακολούθηση της συγκέντρωσης της αγοράς. Το μεγαλύτερο του μειονέκτημα είναι πως είναι τόσο απλός που αποτυγχάνει να λάβει υπόψη τις πολυπλοκότητες των διαφόρων αγορών. Η αγορά ηλεκτρισμού είναι εξαιρετικά περίπλοκη, και πέραν της χρήσης του δείκτη HHI για παρακολούθηση της συγκέντρωσης της αγοράς από τον ACER, εξ όσων γνωρίζω δεν χρησιμοποιείται για ρύθμιση της αγοράς ή για αδειοδότηση επιχειρήσεων από τις Ρυθμιστικές αρχές. Φυσικά πιθανόν η ΡΑΕΚ να έχει τέτοια πληροφόρηση και να την παραθέσει στην τελική της απόφαση.</p> <p>3. Η ΑΗΚ σήμερα, όπως φαίνεται και στο προσχέδιο απόφασης, κατέχει «... (α) επτά (7) Άδειες Λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με συμβατικά καύσιμα συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1483 MW, (β) μία (1) Εξάιρεση από Άδεια Λειτουργίας ΦΒ συστήματος συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 3 MW...», ενώ κατέχει και μικρό αριθμό αδειών για ΦΒ της τάξης των 60 MW. Δηλ. το μείγμα παραγωγής της ΑΗΚ στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στα συμβατικά καύσιμα μαζούτ και ντίζελ. Αντίθετα οι ιδιωτικές εταιρείες που ανταγωνίζονται την ΑΗΚ κατέχουν, όπως αναφέρεται στο προσχέδιο, συνολικά άδειες για ΑΠΕ πέραν των 1200 MW.</p> <p>4. Το κόστος παραγωγής της ΑΗΚ σήμερα, που στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στα συμβατικά καύσιμα, είναι της τάξης των 20 σεντ/KWh και δεν προβλέπεται να υπάρξουν σημαντικές διαφοροποιήσεις τα προσεχή χρόνια. Αντίθετα το κόστος παραγωγής από ΑΠΕ-ΦΒ είναι πολύ πιο χαμηλό της τάξης των 5-6 σεντ/KWh, ενώ σε μειοδοτικούς διαγωνισμούς που έγιναν σε πολλές χώρες της ΕΕ λήφθηκαν και πολύ πιο χαμηλές τιμές.</p> <p>5. Η απλή αυτή σύγκριση κόστους παραγωγής, δείχνει ότι οι ιδιώτες ανταγωνιστές της ΑΗΚ για τα επόμενα χρόνια, δεν θα βρίσκουν κανένα ουσιαστικό εμπόδιο ένταξης στην αγορά είτε την προθεσμιακή είτε την προημερήσια, αφού θα έχουν σημαντικά χαμηλότερο κόστος από την ΑΗΚ που παραμένει δεσμευμένη στα συμβατικά καύσιμα. Επομένως, δεν γίνεται αντιληπτό γιατί χρειάζεται με βάση το προσχέδιο απόφασης ως «... μέτρο για την προώθηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού, η μη χορήγηση στην ΑΗΚ οποιασδήποτε Γενικής Άδειας ή/και Άδειας Κατασκευής ή/και Εξάιρεσης από Άδεια Κατασκευής για εμπορικούς σκοπούς από συστήματα ΑΠΕ-Η...».</p> <p>6. Ο μοναδικός τρόπος μείωσης του κόστους παραγωγής της ΑΗΚ, προς όφελος των καταναλωτών και ειδικά των οικιακών και των ευάλωτων που θα παραμείνουν δέσμιοι στην ΑΗΚ για αρκετά χρόνια ακόμα, είναι η ένταξη στο μείγμα παραγωγής της ΑΗΚ σημαντικού ποσοστού Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ένα παράδειγμα απλού υπολογισμού δείχνει πως αν η ΑΗΚ εγκαταστήσει πχ 100 MW ΦΒ, με βάση τα σημερινά δεδομένα τιμών που δεν προβλέπεται να αλλάξουν τα επόμενα χρόνια, θα υπάρξει ετήσιο όφελος για τους καταναλωτές της τάξης των 20-25 εκατομμυρίων ευρώ. Επειδή η ΑΗΚ είναι πλήρως ρυθμιζόμενη το όφελος αυτό θα μετακυλιστεί εξ ολοκλήρου στους καταναλωτές (οικιακούς και μικρές επιχειρήσεις) και επομένως θα υπάρξει όφελος και στην οικονομία. Στην αντίθετη περίπτωση που τα 100 MW του παραδείγματος εγκαθίστανται από τις ιδιωτικές εταιρείες που έχουν αδειοδοτηθεί, το όφελος αυτό θα παραμείνει στο μεγαλύτερο του ποσοστό ως κέρδος του παραγωγού/προμηθευτή και είναι αυτό που η ΕΕ ονομάζει</p>		<p>λόγω Δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως, και υιοθετείται και από τη ΡΑΕΚ, από τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).-</p> <p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Όσον αφορά το σχόλιο ότι αν η ΑΗΚ εγκαταστήσει πχ 100 MW ΦΒ, με βάση τα σημερινά δεδομένα τιμών θα υπάρξει ετήσιο όφελος για τους καταναλωτές της τάξης των 20-25 εκατομμυρίων ευρώ, χρήζει επιστημονικής τεκμηρίωσης.</p> <p>Επισημαίνεται ότι, με την ένταξη των ΑΠΕ στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού με όρους της αγοράς, και τη συμμετοχή τους στην αγορά με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως οι συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, συμπεριλαμβανομένων και των υποχρεώσεων εφεδρείας και εξισορρόπησης, αίρεται η κοινωνικοποίηση των υποχρεώσεων των εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρισμού από ΑΠΕ και συνακόλουθα το κόστος που συνεπάγεται αυτή η κοινωνικοποίηση.</p>
--	--	--	---	--	---

			<p>ουρανοκατέβατα κέρδη (windfall profits). Ένα μικρό ποσοστό του ποσού αυτού δυνατόν να μετακυλιστεί ως όφελος στους πελάτες των ιδιωτικών εταιρειών.</p> <p>7. Συμπερασματικά, το κυρίαρχο ζήτημα σήμερα κατά την άποψη μου τόσο στην Κύπρο όσο και στην ΕΕ ευρύτερα, δεν είναι η παρουσία μιας εταιρείας με δεσπίζουσα θέση στηριγμένη στα συμβατικά καύσιμα που έχουν πολύ μεγαλύτερο κόστος παραγωγής από τις ΑΠΕ και επίσης έχουν και ημερομηνία λήξης, λόγω της μετάβασης στην εποχή τερματισμού των ανθρακούχων εκπομπών.. Το μείζον ζήτημα με την επικείμενη κυριαρχία των ΑΠΕ ενόψει της ορθής πολιτικής για πράσινη μετάβαση, είναι το πώς αυτή θα επιτευχθεί, διασφαλίζοντας την ασφάλεια εφοδιασμού της χώρας, με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για τους καταναλωτές και με τρόπο που θα διασφαλίζονται οι επενδύσεις σε ΑΠΕ και αποθήκευση ενέργειας. Γι' αυτό και στην ΕΕ άνοιξε ευρέως η συζήτηση και γίνονται ήδη προτάσεις για περιορισμό των ουρανοκατέβατων κερδών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται με ΑΠΕ, είτε με φορολόγηση τους είτε με ριζική αναδόμηση του μοντέλου αγοράς ώστε να προσαρμοστεί στην περίοδο κυριαρχίας των ΑΠΕ που ξεκίνησε ήδη και θα γίνει απόλυτη μέχρι το 2050. Το ζήτημα τέθηκε με τον πιο επίσημο τρόπο από την Πρόεδρο της ΕΕ.</p> <p>8. Στην υφιστάμενη εθνική νομοθεσία για ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού, υπάρχουν μια σειρά από πρόνοιες ότι το άνοιγμα της αγοράς πρέπει να γίνει με τρόπο που θα διασφαλίζει το χαμηλότερο δυνατό κόστος και την προστασία των καταναλωτών με έμφαση στους οικιακούς και στους ευάλωτους.</p> <p>• Άρθρο 3.-(1) Σκοπός του παρόντος Νόμου</p> <p>(α) προβλέπει για τη ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού στη Δημοκρατία...καθώς και την προστασία των καταναλωτών, με στόχο τη δημιουργία πραγματικά ολοκληρωμένων, ανταγωνιστικών, επικεντρωμένων στον καταναλωτή...</p> <p>(β) με την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων μιας ολοκληρωμένης αγοράς, μεταξύ άλλων, έχει στόχο να διασφαλίσει οικονομικά προσιτές, διαφανείς τιμές και κόστος ενέργειας για τους καταναλωτές, υψηλό βαθμό ασφάλειας του εφοδιασμού και ομαλή μετάβαση σε ένα ενεργειακό σύστημα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών</p> <p>(γ) ορίζει βασικούς κανόνες για την οργάνωση και τη λειτουργία του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως κανόνες για την ενίσχυση της θέσης και την προστασία των καταναλωτών...</p> <p>(δ) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 111, διασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργούν με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικής, ασφαλούς και περιβαλλοντικά βιώσιμης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς να τυγχάνουν οποιασδήποτε διάκρισης όσον αφορά τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις τους.</p> <p>• Γενικοί στόχοι, καθήκοντα εξουσίες και αρμοδιότητες της ΡΑΕΚ</p> <p>Στη Νομοθεσία υπάρχει σωρεία προνοιών για τους στόχους, καθήκοντα, εξουσίες και αρμοδιότητες της ΡΑΕΚ στη βάση του σκοπού του Νόμου, που θέτουν στο επίκεντρο τους την προστασία των καταναλωτών μέσα από τη διασφάλιση των χαμηλότερων δυνατών τιμών που πρέπει να είναι και ο σκοπός του ανοίγματος της αγοράς.</p> <p>9. Ενόψει των πιο πάνω, και λαμβάνοντας υπόψη ότι το άνοιγμα της αγοράς και ο ανταγωνισμός δεν είναι αυτοσκοπός αλλά γίνονται για επίτευξη του σκοπού της νομοθεσίας, εισηγούμαι την επανεξέταση του Προσχεδίου της απόφασης, με στόχους:</p>		
--	--	--	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • Τη διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών και ειδικά των οικιακών και των μικρών επιχειρήσεων, ώστε να καταβάλλουν τις χαμηλότερες δυνατές τιμές ηλεκτρισμού • Την επίτευξη της πράσινης μετάβασης με διασφάλιση της ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας μέσα και από την ένταξη των συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας στο σύστημα • Τη διασφάλιση της πορείας προς την κυριαρχία των ΑΠΕ χωρίς ουρανοκατέβητα κέρδη για τις εταιρείες, μέσα από τη φορολόγησή τους, με τη χρήση μειοδοτικών διαγωνισμών για αγορά ενέργειας από ΑΠΕ, ή μέσα από την ριζική αλλαγή της δομής της αγοράς όπως ξεκίνησε ήδη να συζητείται στην ΕΕ επίσημα • Τη διασφάλιση ότι όλες οι εταιρείες του τομέα ενέργειας, τόσο η ΑΗΚ όσο και οι ιδιώτες, δραστηριοποιούνται στις ΑΠΕ, χωρίς να τυγχάνουν οποιασδήποτε διάκρισης όσον αφορά τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις τους. 		
26	Πανίκος Παναγιώτου (Συνταξιούχος)	Διαβουλεύσεις ΡΑΕΚ	1	Με την αποφαση σας να μην δωσετε αδια δημιουργιας φωτοβολταικων παρκων στη ΑΗΚ , πιστευω οτι δεν προστατευετε, οπως διατεινεστε, τον κυπριο πολιτη αλλα κινησητεπροσ οφελος και το Συμφερον των ιδιωτων μεγαλοκαρχαριων τους οποιους ευνοειτε καταφορα εις βαρος των ταλαιπωρημενων και με αδειες πλεον τσεπτες πολιτων.Ισως μια αναθεωρηση αυτης τη αδικης αποφασης σας να ειναι αναγκαια	Ειναι η φτωχη μου αποψη	Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.
27	Σωφρόνης Κληρίδης			<p>Είμαι Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ο τομέας των οικονομικών που ειδικεύομαι είναι η βιομηχανική οργάνωση ή βιομηχανική οικονομική (industrial organization/economics), η οποία ασχολείται με την ανάλυση ατελώς ανταγωνιστικών αγορών. Η βιομηχανική οργάνωση παρέχει τις θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο βασίζει η πολιτική ανταγωνισμού και αναπτύσσει τις εμπειρικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση των αγορών. Με βάση την επιστημονική μου κατάρτιση, θα ήθελα να σχολιάσω την ως άνω ρυθμιστική απόφαση της ΡΑΕΚ, με την οποία αποφάσισε:</p> <p>α. «τη μη χορήγηση στην ΑΗΚ οποιασδήποτε Γενικής Άδειας ή/και Άδειας Κατασκευής ή/και Εξάιρεσης από Άδεια Κατασκευής για εμπορικούς σκοπούς από συστήματα ΑΠΕ-Η μέχρι να αναπτυχθεί ικανοποιητικός ανταγωνισμός στη Χονδρική Αγορά ηλεκτρισμού, σύμφωνα με το ρυθμό μείωσης του Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index (HHI)», όπως περιγράφεται πιο πάνω.»</p> <p>β. «Να καλέσει την ΑΗΚ να λάβει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση των ήδη αδειοδοτημένων από τη ΡΑΕΚ έργων για τα οποία είναι ο κάτοχος άδειας ή/και συμμετέχει στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του κατόχου άδειας.»</p> <p>Δεν είμαι γνώστης της προϋστορίας που σχετίζεται με το δεύτερο σκέλος της απόφασης. Η τοποθέτησή μου αφορά αποκλειστικά το πρώτο σκέλος, δηλαδή τη μη χορήγηση άδειας στην ΑΗΚ μέχρι να αναπτυχθεί ικανοποιητικός ανταγωνισμός στη χονδρική αγορά σύμφωνα με τον δείκτη ΗΗΙ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο δείκτης ΗΗΙ είναι ένας δείκτης συγκέντρωσης της παραγωγής που χρησιμοποιείται ευρέως από ρυθμιστικές αρχές και αρχές ανταγωνισμού. Είναι χρήσιμος γιατί συνοψίζει σε ένα αριθμό τη δομή της αγοράς: ψηλή τιμή του δείκτη σημαίνει ότι η παραγωγή είναι συγκεντρωμένη σε μικρό αριθμό παραγωγών, ενώ χαμηλή τιμή σημαίνει ότι η παραγωγή είναι διεσπαρμένη σε πολλούς παραγωγούς. 2. Με αυτό το σκεπτικό, ο δείκτης ερμηνεύεται συχνά και ως ένδειξη της έντασης του ανταγωνισμού στην αγορά. Όμως χρειάζεται προσοχή, γιατί ο βαθμός συγκέντρωσης της παραγωγής δεν αντικατοπτρίζει κατ' 		<p>Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.</p> <p>Ο Δείκτης ΗΗΙ εφαρμόζεται ευρέως στο δίκαιο του ανταγωνισμού, την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τη διαχείριση τεχνολογίας. Ο εν λόγω Δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως, και υιοθετείται και από τη ΡΑΕΚ, από τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαίων Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).-</p> <p>Όσον αφορά το σχόλιο ότι αν μέρος της παραγωγής της ΑΗΚ από συμβατικά καύσιμα αντικατασταθεί με παραγωγή από ΑΠΕ, η μείωση του κόστους παραγωγής που θα προκύψει θα μετακυλιστεί στην ολότητα της στην τελική τιμή γιατί η ΑΗΚ ρυθμίζεται από τη ΡΑΕΚ, χρήζει τεκμηρίωσης. Το κόστος παραγωγής δεν λαμβάνει υπόψη μόνο το κόστος της παραχθείσας ενέργειας αλλά στον υπολογισμό λαμβάνονται και πολλοί άλλοι παράγοντες / κόστη π.χ. το κεφαλαιουχικό κόστος κατασκευής, το κόστος συντήρησης, το κόστος ανισοζυγίων στην αγορά ηλεκτρισμού, το κόστος τυχόν εγκατάστασης αποθήκευσης κατάντη του μετρητή, το κόστος επικουρικών υπηρεσιών και εφεδρείας του συστήματος για υποστήριξη των έργων ΑΠΕ-Η και άλλα.</p>

				<p>ανάγκη την ένταση του ανταγωνισμού στην αγορά. Είναι γενικά παραδεκτό στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία ότι ο αριθμός των επιχειρήσεων δεν είναι αντίστοιχος της έντασης της ανταγωνιστικής πίεσης. Υπάρχουν αγορές με μικρό αριθμό επιχειρήσεων όπου ο ανταγωνισμός είναι έντονος, ενώ σε άλλες αγορές με μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων ο ανταγωνισμός είναι σχετικά ήπιος. Για παράδειγμα, το θέμα της σχέσης μεταξύ αγοραίας συγκέντρωσης και έντασης του ανταγωνισμού συζητήθηκε σε εκδήλωση του ΟΟΣΑ το 2018 (εδώ). Η εκτελεστική περίληψη της συζήτησης αναφέρει: «2. Market concentration should not be confused with market power or competitive intensity, which is what matters for consumers.»</p> <p>3. Στην ιστοσελίδα της ΡΑΕΚ αναφέρεται ότι «κύριο στόχο έχει τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς ενέργειας στην Κύπρο, την προστασία των καταναλωτών και την προστασία του περιβάλλοντος.» Η προστασία των καταναλωτών επιτυγχάνεται με την μείωση του κόστους παραγωγής και μετακύλιση αυτής στις τελικές τιμές. Η μείωση της συγκέντρωσης, όπως αυτή αποτυπώνεται από τον δείκτη ΗΗΙ, δεν είναι αυτοσκοπός. Θα μπορούσε να είναι ενδιάμεσος στόχος στο βαθμό που οδηγεί στο ζητούμενο, δηλαδή τη μείωση των τιμών.</p> <p>4. Το ουσιώδες ερώτημα είναι λοιπόν το εξής: οδηγεί η μείωση της συγκέντρωσης (του δείκτη ΗΗΙ) στη μείωση των τιμών; Η δική μου απάντηση είναι «όχι κατ' ανάγκην». Μείωση της συγκέντρωσης επιτυγχάνεται με τη μεταφορά παραγωγής από την ΑΗΚ σε μικρότερους ιδιώτες παραγωγούς. Αν οι παραγωγοί αυτοί παράγουν με χαμηλότερο κόστος (με ΑΠΕ), το συνολικό κόστος παραγωγής θα μειωθεί. Θα οδηγήσει αυτό σε μείωση της τιμής; Αυτό δεν μπορώ να το απαντήσω χωρίς να γνωρίζω περισσότερα για την αγορά. Αν όμως η παραγωγή των ιδιωτών παραγωγών αγοράζεται στο κόστος αποφυγής, τότε η μείωση της τιμής που θα προκύψει θα είναι μάλλον μικρή (όση προκύπτει από τη μείωση του κόστους αποφυγής). Συνεπώς το όφελος που θα προκύψει από τη μείωση του κόστους παραγωγής δεν θα μεταφερθεί στους καταναλωτές αλλά θα το αποκομίσουν οι ιδιώτες παραγωγοί. Σημειώνεται ότι οι ιδιώτες παραγωγοί απολαμβάνουν πολύ ψηλές αποδόσεις από τις επενδύσεις τους παρότι αυτές ενέχουν ελάχιστο ρίσκο.</p> <p>5. Αντίθετα, αν μέρος της παραγωγής της ΑΗΚ από συμβατικά καύσιμα αντικατασταθεί με παραγωγή από ΑΠΕ, η μείωση του κόστους παραγωγής που θα προκύψει θα μετακυλιστεί στην ολόκληρή της στην τελική τιμή γιατί η ΑΗΚ ρυθμίζεται από τη ΡΑΕΚ. Συνεπώς η μετάβαση της ΑΗΚ από συμβατικά καύσιμα σε ΑΠΕ θα είναι επωφελής τόσο για τους καταναλωτές όσο και για το περιβάλλον.</p> <p>6. Συμπερασματικά, η υιοθέτηση του ΗΗΙ ως στόχου πολιτικής δεν υποστηρίζεται από την επιστημονική βιβλιογραφία και δύναται να οδηγήσει σε λανθασμένες αποφάσεις. Πιστεύω ότι η ΡΑΕΚ θα πρέπει να επανεστιάσει στον τελικό στόχο, δηλαδή τη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος. Η απόφαση για μη χορήγηση άδειας παραγωγής με ΑΕΠ στην ΑΗΚ μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο αν εξυπηρετεί αυτό τον στόχο.</p>		
28	Γιώργος Παρτασιδης	Γενικά	Γενικές Παρατηρήσεις	<p>1. Η ΑΗΚ Παραγωγή δεν έχει καθόλου MW ΑΠΕ τα οποία λειτουργούν στην Αγορά, σε αντίθεση με άλλους ανεξάρτητους Παραγωγούς. Αφού οι ΑΠΕ έχουν το χαμηλότερο οριακό κόστος σε σχέση με τις Συμβατικές Τεχνολογίες, πως διασφαλίζεται ότι θα πετύχουμε χαμηλές τιμές με την απόφαση αυτή μεσοπρόθεσμα; Γιατί η ΡΑΕΚ επιτρέπει στην ΑΗΚ Παραγωγή να εγκαταστήσει συμβατικές μονάδες (π.χ. γιατί δεν ανακαλεί τις άδειες που έχει δώσει στην ΑΗΚ) και να την υποχρεώσει να εγκαταστήσει ΑΠΕ με Αποθήκευση τεχνολογίες που έχουν κόστος μεταξύ 3-7 σεντ την kWh (Δείτε</p>	<p>Οι τιμές ΑΠΕ με Αποθήκευση, σήμερα αλλά και στο μέλλον θα έχουν πολύ πιο χαμηλό κόστος από τις συμβατικές τεχνολογίες σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ε. Επιτροπής αλλά και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα που είναι δημοσιευμένα στις ιστοσελίδες. Τίθεται μεγάλο θέμα Δημοσίου συμφέροντος. Σε περίπτωση που η ΡΑΕΚ έχει μελέτες που αποδεικνύουν το αντίθετο αυτές θα πρέπει να</p>	<p>Το σχόλιο αφορά πολιτική του κράτους.</p>

				πρόσφατους διαγωνισμούς σε γειτονικές χώρες , Αίγυπτο, Ισραήλ, Μαρόκο κτλ) και θα πετύχουμε και άλλους περιβαλλοντικούς στόχους ταυτόχρονα;	δημοσιοποιηθούν για λόγους διαφάνειας και το Υπουργείο να αναθεωρήσει τις παραδοχές του στο ΕΣΕΚ.	
29	Γιώργος Παρτασιδης	Γενικά	Γενικές Παρατηρήσεις	2. Σκοπεύει η ΡΑΕΚ να μελετήσει περιορισμό ΑΠΕ (πέραν της ΑΗΚ) ανά Εταιρεία ή όμιλο Εταιρειών ώστε να αποφευχθούν ολιγοπωλικά παραγωγών ΑΠΕ που θα συμμετέχουν στην Αγορά ;	3. Η Ρυθμιστική Απόφαση ενώ επικεντρώνεται στην ΑΗΚ Παραγωγή δεν γίνεται καμία εισήγηση για το πως θα πρέπει να ρυθμιστεί η ΑΗΚ Προμήθεια ή οποία με βάση το Herfindahl-Hirschman Index έχει πολύ πιο μικρό μερίδιο Αγοράς. Γιατί η ΡΑΕΚ δεν υποχρεώνει την ΑΗΚ Προμήθεια να αγοράζει Ενέργεια από Ανεξάρτητους Παραγωγούς ΑΠΕ, μειώνοντας παράλληλα ή περιορίζοντας την ΑΗΚ Προμήθεια σε νέα συμβόλαια (π.χ. περιορισμός στις νέες συμβάσεις που θα μπορεί να συνάψει, βλέπε μοντέλο Ιρλανδίας)	Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης.
30	Γιώργος Παρτασιδης	Γενικά	Γενικές Παρατηρήσεις	Η Αγορά στην Κύπρο δεν έχει ακόμα λειτουργήσει ελεύθερα, αλλά μόνο μέσα από Σχέδια Στήριξης, επομένως η αναφορά σε δείκτες συγκέντρωσης της αγοράς στο παρόν στάδιο είναι πρόωρη, αφού αυτός πρέπει να εφαρμόζεται και να ελέγχεται σε αγορές που ήδη δουλεύουν ΕΛΕΥΘΕΡΑ και ίσως και μετά από κάποιο χρονικό διάστημα !	Έχω την εντύπωση ότι ο πιο πάνω δείκτης που χρησιμοποιήθηκε θα έπρεπε να είχε εφαρμοστεί μετά από κάποια χρόνια λειτουργίας της Αγοράς.	Σχετικές είναι οι θέσεις της ΡΑΕΚ ως αναφέρθηκαν ανωτέρω.
31	Γιώργος Παρτασιδης	Γενικά	Σελ 3346	Δεν είναι ξεκάθαρο πως έχει υπολογιστεί ο δείκτης. Γιατί δεν λαμβάνονται υπόψη όλα τα έργα ΑΠΕ; Με βάση την νέα οδηγία για τις ΑΠΕ, όλοι οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να γίνουν και παραγωγοί. Γιατί η ΡΑΕΚ δεν προωθεί κίνητρα για όλους τους παραγωγούς / καταναλωτές ΑΠΕ να συμμετέχουν στην Αγορά ώστε να βελτιωθεί ο δείκτης ;	Πόσοι εμπορικοί καταναλωτές (Net-Billing), Υπάρχουν; Θα μπορούσαν όλοι αυτοί να θεωρηθούν ότι είναι Παραγωγοί και Προμηθευτές του εαυτού τους ώστε να έχουμε καλύτερο δείκτη; Θα μπορούσε το ίδιο να εφαρμοστεί και για τους net-metering; Ποιος έχει αποφασίσει τις παραδοχές με τις οποίες έχουν εξαχθεί οι γραφικές παραστάσεις που έχετε στην Ρυθμιστική Απόφασή σας; Παρακαλώ όπως αναρτηθούν οι παραδοχές και οι υπολογισμοί. Παρακαλώ όπως ετοιμαστεί αντίστοιχος πίνακας "Συγκέντρωση αγοράς ηλεκτρισμού (χονδρική αγορά)", για όλα τα έργα ηλεκτροπαραγωγής τα οποία έχουν εξασφαλίσει άδεια κατασκευής από ΡΑΕΚ αλλά για λόγους τους οποίους δεν ευθύνονται οι Παραγωγοί (μη έλευση ΦΑ, μη λειτουργία της Ανταγωνιστικής Αγοράς κτλ), δεν μπορούν να προχωρήσουν στην Άδεια Λειτουργίας.	Ο υπολογισμός του δείκτη ΗΗΙ έχει περιλάβει όλη την παραγωγή του ηλεκτρικού συστήματος. Ο Δείκτης ΗΗΙ εφαρμόζεται ευρέως στο δικαίο του ανταγωνισμού, την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τη διαχείριση τεχνολογίας. Ο εν λόγω Δείκτης χρησιμοποιείται ευρέως, και υιοθετείται και από τη ΡΑΕΚ, από τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER).
32	ΥΕΕΒ			Επιθυμώ να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας πληροφορήσω για τις θέσεις του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας αναφορικά με την ένταξη παραγωγικού δυναμικού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ-η) στο ενεργειακό μείγμα της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου. 2. Το ΥΕΕΒ συμφωνεί με την θέση της ΡΑΕΚ ότι χρειάζεται να δημιουργηθεί ζωνικός ανταγωνιστικός χώρος ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει η αγορά ηλεκτρισμού υπό συνθήκες ανταγωνισμού με τρόπο επωφελή για τον καταναλωτή και εν γένει την οικονομία του τόπου. Έχουμε όμως την άποψη ότι κάτι τέτοιο δεν θα πρέπει να προ-αποκλείει την ΑΗΚ από του να υλοποιεί και να εντάσσει στο ενεργειακό της δυναμικό/μείγμα έργα ΑΠΕ Ηλεκτροπαραγωγή. 3. Η ΑΗΚ, ως ο σημαντικότερος παραγωγός και προμηθευτής της Κύπρου, έχει τη δυνατότητα να συνδράμει σε μεγάλο βαθμό στην επίτευξη των εθνικών μας στόχων για το 2030, καθώς και για κλιματική ουδετερότητα μέχρι το έτος 2050. Επιπλέον, η παροχή μιας τέτοιας δυνατότητας στην		Η ΡΑΕΚ θα λάβει υπόψη τις τοποθετήσεις στο νέο Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης. Τονίζεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση θα τεθεί σε εφαρμογή μόνο κατόπιν έγκρισής της από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προνοείται στο εδάφιο (3) του άρθρου 11 του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμου του 2021.

			<p>ΑΗΚ, θα συμβάλει αποφασιστικά στην τεχνολογική μετεξέλιξη του οργανισμού, που αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο παράγοντα για την επιβίωση και ανάπτυξη των ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων του, ενόψει και της σταδιακής απόσυρσης των ορυκτών καυσίμων από το ενεργειακό μείγμα της Ε.Ε.</p> <p>4. Η μετάβαση αυτή μπορεί να γίνει με τρόπο ελεγχόμενο, παρακολουθώντας συνεχώς την εξέλιξη της αγοράς και λαμβάνοντας διορθωτικά μέτρα ώστε να διασφαλίζεται επαρκής χώρος για ανεξάρτητους παραγωγούς και προμηθευτές. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να εξεταστεί η επιβολή κάποιου είδους οροφής στην ΑΗΚ σε σχέση με τη δυναμικότητα (MW) ή και συνδυασμό των δύο.</p> <p>5. Συνεπώς, σας καλούμε όπως στην τελική σας Ρυθμιστική Απόφαση να λάβετε υπόψη σας τις πιο πάνω εισηγήσεις, με προτεραιότητα την ανάγκη για επίτευξη των ενεργειακών και περιβαλλοντικών μας στόχων όπως αυτοί παρουσιάζονται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), το οποίο βρίσκεται ήδη υπό τροποποίηση ώστε να συμμορφώνεται πλήρως με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το νομοθετικό πακέτο «Fit for 55» και το σχέδιο «RepowerEU».</p>	
33	ΕΤΕΚ	<p>Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και εξ' αφορμής της δημοσίευσης από τη ΡΑΕΚ του προσχεδίου ρυθμιστικής απόφασης ημερομηνίας 27.05.2022 το ΕΤΕΚ επιθυμεί να καταθέσει τα σχόλια εισηγήσεις και προβληματισμούς του για το θέμα.</p> <p>Η παρούσα επιστολή είναι δομημένη ως εξής:</p> <p>(α) Εισαγωγή θέματος και ιεράρχηση προτεραιοτήτων: Σκοπός η διασφάλιση του κοινού συμφέροντος και ειδικότερα του μικρομεσαίου καταναλωτή και η κατάθεση ευρύτερα προβληματισμών για το μοντέλο αγοράς ηλεκτρισμού</p> <p>(β) Κατάθεση εισηγήσεων: Σκοπός η βελτίωση του μοντέλου αγοράς ηλεκτρισμού που επιλέγηκε ή/ και η άρση στρεβλώσεων που δημιουργήθηκαν με γνώμονα τη μεγιστοποίηση του οφέλους προς τον καταναλωτή και το κοινό συμφέρον</p> <p>(γ) Αξιολόγηση και τοποθέτηση σε σχέση με το συγκεκριμένο προσχέδιο της ρυθμιστικής απόφασης</p> <p>(δ) Προτάσεις ΕΤΕΚ: Το ΕΤΕΚ είναι στη διάθεση της Πολιτείας για παρουσίαση των εισηγήσεων του για υιοθέτηση ριζοσπαστικών λύσεων με στόχο την ενεργειακή μετάβαση με το χαμηλότερο ενεργειακό κόστος διατηρώντας την πορεία προς μια λειτουργική ανταγωνιστική αγορά.</p> <p>(α) Εισαγωγή:</p> <p>1. Εξ αφορμής του συγκεκριμένου προσχεδίου ρυθμιστικής απόφασης κρίνεται σκόπιμο όπως τεθούν κάποιοι ευρύτεροι προβληματισμοί και σκέψεις για το θέμα της κρατικής πολιτικής και στρατηγικής κατεύθυνσης της Πολιτείας αναφορικά με αυτό το κρίσιμης σημασίας ζήτημα που άπτεται της αγοράς ηλεκτρισμού, η οποία αποτελεί σημαντικό πυλώνα της ευρύτερης κρατικής ενεργειακής πολιτικής.</p> <p>2. Η ενεργειακή πολιτική σχετίζεται με την οικονομική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή, την τεχνολογία και την απασχόληση. Είναι επίσης αναντίλεκτα ένας σημαντικός συντελεστής κόστους για σχεδόν όλα τα προϊόντα και αγαθά που καταναλώνουμε. Συνεπώς οποιεσδήποτε αυξήσεις στην τιμή της ενέργειας προκαλούν αλυσιδωτές αντιδράσεις και έντονες πληθωριστικές πιέσεις σε όλα τα προϊόντα,</p>	<p>Αναφορικά με το σημείο (γ) των σχολίων, διευκρινίζεται ότι το μέτρο που προτείνεται είναι προληπτικό και σκοπό έχει την άρση εμποδίων και τη δημιουργία συνθηκών για την ένταξη νέων συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρισμού προκειμένου να επιτευχθεί υγιής ανταγωνισμός. Δεν έχει διαπιστωθεί οποιαδήποτε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από την ΑΗΚ. Η ΡΑΕΚ συμφωνεί στην τοποθέτηση του ΕΤΕΚ ότι θα πρέπει να επιτραπεί στη ρυθμιζόμενη ΑΗΚ να αναπτύξει με λελογισμένο τρόπο συστήματα ΑΠΕ και ότι είναι αδιαμφισβήτητα προς το άμεσο συμφέρον του καταναλωτή και υποστηρίζει εντέλει και την ταχύτερη επίτευξη της πράσινης μετάβασης. Η ΡΑΕΚ συμφωνεί επίσης ότι δεν έχουμε δει ως τώρα κάποια στοιχεία τα οποία να οδηγούν στο συμπέρασμα πως η δραστηριοποίηση της ΑΗΚ με λελογισμένο και όχι επεκτατικό τρόπο στις ΑΠΕ οδηγεί σε εμπόδια που θα μπορούσαν να αποτρέψουν νέους παραγωγούς στην αγορά ηλεκτρισμού. Η ΡΑΕΚ συμμερίζεται την τοποθέτηση του ΕΤΕΚ, ήτοι τη διαφωνία του με το προσχέδιο ρυθμιστικής απόφασης το οποίο δημοσιεύθηκε και καλεί όπως αυτό αποσυρθεί και προχωρήσουν κατάλληλες διορθώσεις επί τούτης στο πνεύμα των όσων αναφέρει.</p> <p>Αναφορικά με το Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index», σημειώνεται ότι χρησιμοποιείται για τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά. Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα επόμενα έτη παρά μόνο με τη χρήση σεναρίων.</p> <p>Περαιτέρω σχόλια που αφορούν το προοίμιο του Προσχεδίου ή άλλες απόψεις και εισηγήσεις δεν εμπνύπουν στο πλαίσιο της διαβούλευσης.</p>	

			<p>διαβρώνοντας την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας από τη μία και πιέζοντας τα εισοδήματα της μεσαίας και χαμηλής τάξης από την άλλη.</p> <p>3. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω το ΕΤΕΚ κρίνει σκόπιμο να σημειώσει πως, ιεραρχώντας τα ζητήματα, κορυφαία προτεραιότητα της Πολιτείας και όλων των αρμόδιων αρχών θα πρέπει να είναι η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και η εξασφάλιση της συνέχειας της αξιοπιστίας παροχής ηλεκτρισμού.</p> <p>4. Αμέσως μετά, και νοουμένου ότι δεν παρεκκλίνουμε από την στόχευση της πράσινης μετάβασης και των δεσμεύσεων μας έναντι της ΕΕ, οποιαδήποτε ενέργεια ή σχεδιασμός οφείλει να προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να έχει απώτερο στόχο την μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας.</p> <p>5. Για το ΕΤΕΚ η δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού και το μοντέλο της αγοράς ηλεκτρισμού που επιλέγηκε (μοντέλο στόχος) δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε πανάκεια εάν τελικά δεν θα εξυπηρετήσει τις κορυφαίες επιδιώξεις της Πολιτείας οι οποίες αναφέρθηκαν πιο πάνω και ειδικότερα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών με έμφαση στα νοικοκυριά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και συναφώς τον απώτερο στόχο της δημιουργίας συνθηκών για μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας.</p> <p>6. Το ΕΤΕΚ δεν έχει πεισθεί πως, οι βασιζόμενες σε γενικές θεωρητικές προσεγγίσεις περί ανταγωνισμού απόψεις που υποστηρίζουν την ανάγκη για μείωση της δεσπόζουσας θέσης ενός κρατικού και αυστηρά ρυθμιζόμενου μονοπωλίου θα οδηγήσει πέραν πάσης αμφιβολίας βραχυπρόθεσμα ή και μεσοπρόθεσμα στην μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας. Η θέση αυτή θα πρέπει να αξιολογηθεί λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες της Κύπρου (μικρό απομονωμένο σύστημα, αγκυλώσεις που οδηγούν σε υψηλό κόστος αποφυγής και προσέγγιση pay as clear). Σε αυτό τον προβληματισμό συνηγορεί και η ευρύτερη κουλτούρα, έλλειψη κρίσιμης μάζας και αδυναμίες (inefficiencies) που δημιουργούνται από την μη επιλογή για το μέγεθος της Κύπρου ενός μοντέλου μοναδικού αγοραστή.</p> <p>7. Είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικό να τονιστεί πως, η μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας δεν πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα, πριν και μετά την λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς. Ορθότερη προσέγγιση θα ήταν η εξέταση του θέματος με ή χωρίς τη λειτουργία του συγκεκριμένου μοντέλου ανταγωνιστικής αγοράς ή σε σύγκριση με άλλα πιθανά μοντέλα.</p> <p>8. Είναι γεγονός και επιβεβαιώθηκε εκ των πραγμάτων ότι στο μικρό και απομονωμένο ηλεκτρικό σύστημα στην Κύπρο με τις επιλογές που έχουν γίνει, είναι δύσκολο την επόμενη 7ετία τουλάχιστο να υπάρξει ανταγωνισμός μεταξύ συμβατικής παραγωγής και παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.</p> <p>9. Είναι επίσης γεγονός πως σε ένα απομονωμένο νησί και για ένα μικρό ηλεκτρικό σύστημα οι οποίες αποφάσεις δεν διασαλεύουν την ακεραιότητα και την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς ηλεκτρισμού.</p> <p>10. Ως εκ των πιο πάνω το ΕΤΕΚ καταθέτει το ερώτημα κατά πόσο αξιολογήθηκε η μέχρι τώρα λειτουργία της μεταβατικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και κατά πόσο τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά.</p> <p>Η δική μας ανάγνωση είναι πως, η μεταβατική αγορά όπως είναι δομημένη ευνόησε πολύ περισσότερο συγκεκριμένους επιχειρηματίες, παρά τον απώτερο στόχο της μείωσης της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, κυρίως προς τα νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (το πρίσμα της αξιολόγησης οφείλει να είναι το με ή χωρίς και όχι πριν και μετά).</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>11. Το ΕΤΕΚ αντιλαμβάνεται και αναγνωρίζει ότι η συντεταγμένη Πολιτεία αποφάσισε να εφαρμόσει το μοντέλο στόχος και πως η ΡΑΕΚ είναι στοχοπροσηλωμένη για την υλοποίηση της συγκριμένης πολιτικής.</p> <p>12. Το ΕΤΕΚ αντιλαμβάνεται και κατανοεί πως οι Ρυθμιστικές αρχές εκ της φύσης τους επικεντρώνονται και στοχεύουν στη μείωση δεσπόζουσας θέσης ως αναγκαίο και απαραίτητο συστατικό για την, τηρουμένης της επίτευξης των πιο κεφαλαιωδών στόχων όπως προαναφέρθηκαν, μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας.</p> <p>13. Το Επιμελητήριο αντιλαμβάνεται πως σήμερα δεν είναι υπό διαβούλευση το μοντέλο αγοράς ηλεκτρισμού, αλλά νιώθει την υποχρέωση να καταθέσει εκ νέου τις αμφιβολίες του κατά πόσο το μοντέλο στόχος, το οποίο εφαρμόζεται ομολογουμένως ευρέως στην κεντρική Ευρώπη, είναι το καταλληλότερο υπό τις περιστάσεις και ειδικές συνθήκες για την Κύπρο.</p> <p>Αυτό όμως είναι ζήτημα το οποίο καθήκοντος πρέπει να εξετάσει, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, η συντεταγμένη Πολιτεία, κυρίως εάν έχουν διαφοροποιηθεί θεμελιώδεις παραδοχές ή συνθήκες οι οποίες την οδήγησαν να υιοθετήσει το μοντέλο αυτό.</p> <p>14. Είναι κατανοητό πως εάν αποφασιστεί κάτι τέτοιο, αντιστρατεύεται του γενικού κανόνα ο οποίος επιβάλλει σταθερότητα σε τέτοιου είδους σημαντικές αποφάσεις. Από την άλλη το Επιμελητήριο οφείλει να επισημάνει ότι υπάρχει ο μεγάλος κίνδυνος εγκλωβισμού της Πολιτείας σε ένα μοντέλο που θα ευνοήσει περισσότερο συγκεκριμένους επιχειρηματίες αντί το κοινό συμφέρον και κατ' επέκταση την οικονομία του τόπου. Και είναι προφανές ότι θα είναι εξαιρετικά πιο δύσκολη, εάν όχι μη αναστρέψιμη, τυχόν διαφοροποίηση ή ουσιαστικές αλλαγές στο μοντέλο μετά την έναρξη της ανταγωνιστικής αγοράς.</p> <p>15. Το ΕΤΕΚ σημειώνει τον γενικό κανόνα και την ιδιαίτερη διστακτικότητα Ρυθμιστών ενέργειας να παρεμβαίνουν και να ρυθμίζουν με ταχύ και αποτελεσματικό τρόπο παραγωγούς ή προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίοι δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση.</p> <p>16. Τούτο κατέδειξε και η δυστοκία και ο χρόνος που παρήλθε για να γίνουν ενέργειες με την έκδοση προσχεδίου ρυθμιστικής απόφασης για καθορισμό πλαφόν στην τιμή αγοράς ΑΠΕ-Η από εμπορικά φωτοβολταϊκά πάρκα τα οποία εντάχθηκαν στο σχέδιο του 2018. Συναφώς σημειώνεται πως για να γίνει κάτι τέτοιο φαίνεται πως απαιτήθηκε να προηγηθεί απόφαση και συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.</p> <p>17. Το ΕΤΕΚ σημειώνει ότι η ΡΑΕΚ στο προσχέδιο ρυθμιστικής απόφασης της ημερομηνίας 06 Μαΐου 2022 έχει αναγνωρίσει πως η τιμή αγοράς της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στο κόστος αποφυγής αποφέρει απροσδόκητα κέρδη (windfall profits) στα έργα ΑΠΕ-Η που είναι σήμερα συμβεβλημένα σε συγκεκριμένο σχέδιο.</p> <p><u>(β) Κατάθεση εισηγήσεων γενικότερα :</u></p> <p>18. Το ΕΤΕΚ καλεί την ΡΑΕΚ και το αρμόδιο Υπουργείο να αξιολογήσουν κατά πόσο και η μεταβατική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας αποφέρει απροσδόκητα κέρδη σε συγκεκριμένους ιδιώτες και εφόσον τούτο ευσταθεί να ενημερώσουν το ευρύ κοινό τι σκοπεύουν να πράξουν ως θεραπεία.</p> <p>19. Ειδικότερα, το ΕΤΕΚ καλεί την Πολιτεία να σταθμίσει τις επιλογές της και χωρίς να διασαλευτεί η δυναμική προς την πράσινη μετάβαση και την επίτευξη μιας λειτουργικής αγοράς ηλεκτρισμού ενέργειας προς όφελος του κοινού συμφέροντος, να μελετήσει το ενδεχόμενο επιβολής έκτακτης φορολογίας στην πηγή σε τυχόν απροσδόκητα κέρδη.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>20. Επί της προκείμενης προς διαβούλευση ρυθμιστικής απόφασης το Τεχνικό Επιμελητήριο σημειώνει πως έχει ήδη καταθέσει τις απόψεις του στην ΡΑΕΚ σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2022 για συγκεκριμένες παραμέτρους του μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που επέλεξε η Δημοκρατία έτσι ώστε να εξυπηρετηθεί καλύτερα το κοινό συμφέρον και ο μικρομεσαίος καταναλωτής.</p> <p>Ειδικότερα το ΕΤΕΚ είχε ζητήσει</p> <p>(i) να μελετηθεί εκ νέου και να προβληματίσει η χρήση της οριακής τιμής πώλησης ανά περίοδο (δηλαδή η πιο ψηλή τιμή ενέργειας που περιλήφθηκε στις ποσότητες πώλησης) για καθορισμό της τιμής πώλησης και αντί αυτού να γίνεται χρήσης της πραγματικής τιμής (πλέον εύλογου κέρδους) του κάθε παραγωγού που δηλώνει διαθεσιμότητα. Η εισήγηση αυτή εδράζεται στο γεγονός ότι η δυναμική της προσέγγισης της οριακής τιμής πώλησης με βάση τα χαρακτηριστικά του κυπριακού συστήματος, δημιουργεί προϋποθέσεις υπερβολικού κέρδους και δεν κεφαλαιοποιεί πλήρως τις συνθήκες που μπορεί να δημιουργήσει ο ανταγωνισμός προς όφελος του μικρομεσαίου καταναλωτή.</p> <p>(ii) να μελετηθεί εκ νέου η ρύθμιση της προημερήσιας αγοράς ιδιαίτερα ως προς το αναγκαστικό ποσοστό εμπορίας για την Προμήθεια ΑΗΚ, κάτι το οποίο θα αναγκάζει την ΑΗΚ να προμηθεύεται ένα σημαντικό μέρος των αναγκών της σε ηλεκτρική ενέργεια από την προημερήσια αγορά και όχι απευθείας μέσω διμερών συμβολαίων. Αυτό το ποσοστό σε συνδυασμό με την πρόνοια της Οριακής Τιμής θα καθυστερήσει τη μετακύλιση των χαμηλών τιμών ΑΠΕ προς τους τελικούς καταναλωτές, αφού είναι αρκετά μεγάλο σε σύγκριση με το ποσοστό παραγωγής ΑΠΕ από τους ανεξάρτητους παραγωγούς.</p> <p><u>(γ) Τοποθέτηση σε σχέση με το συγκεκριμένο προσχέδιο ρυθμιστικής απόφασης:</u></p> <p>21. Σε συνέχεια των πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη πως :</p> <p>(i) η ΑΗΚ έχει εκ των πραγμάτων δεσπόζουσα θέση, αλλά δεν έχουμε αντιληφθεί να γίνει κάποια κατάχρηση από μέρους της και εν πάση περίπτωση η ΑΗΚ είναι αυστηρά ρυθμιζόμενη από την ΡΑΕΚ οντότητα</p> <p>(ii) δεν έχουμε δει ως τώρα κάποια στοιχεία τα οποία να οδηγούν στο συμπέρασμα πως η δραστηριοποίηση της ΑΗΚ με λελογισμένο και όχι επεκτατικό τρόπο στις ΑΠΕ οδηγεί σε εμπόδια που θα μπορούσαν να αποτρέψουν νέους παραγωγούς στην αγορά ηλεκτρισμού</p> <p>(iii) κατά την δική μας άποψη το να επιτραπεί στην ρυθμιζόμενη ΑΗΚ να αναπτύξει με λελογισμένο τρόπο συστήματα ΑΠΕ είναι αδιαμφισβήτητο προς το άμεσο συμφέρον του καταναλωτή και υποστηρίζει εντέλει και την ταχύτερη επίτευξη της πράσινης μετάβασης.</p> <p>Στον αντίποδα με την οιωνοί καθολική απαγόρευση, όπως είναι το προσχέδιο της απόφασης, εναποθέτουμε με αρκετό ρίσκο τις ελπίδες μας σε μία μελλοντική (όχι πριν παρέλθουν 7 χρόνια από σήμερα) και με ερωτηματικό, αν κάτι τέτοιο ήταν ποτέ ρεαλιστικό και εφικτό, επίτευξη μιας λειτουργικής αγοράς ηλεκτρισμού ενέργειας εις όφελος του κοινού συμφέροντος.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Επί του προκειμένου, και επειδή γίνεται εκτενής χρήση του θεωρητικού Δείκτη Συγκέντρωσης της Αγοράς «Herfindahl-Hirschman Index» το ερώτημα που σας υποβάλλουμε είναι κατά πόσο υπάρχουν μελέτη ή ενδείξεις ή εκτιμήσεις ότι μέχρι και την ερχόμενη 7ετία ο δείκτης θα μειωθεί κάτω των 2500 μονάδων, και χρονικά πότε αναμένεται κάτι τέτοιο;</p> <p>Στο σημείο αυτό να καταθέσουμε τον δικό μας προβληματισμό και ανησυχία καθώς από όσα έχουν δει το φως της δημοσιότητας, από μια τέτοια απόφαση φαίνεται να ευνοείται συγκεκριμένη ιδιωτική εταιρεία η οποία κατέχει σημαντικό ποσοστό εγκαταστημένης ισχύος φωτοβολταϊκών έργων και η οποία είναι συνδεδεμένη με Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα. Τούτο γίνεται ακόμη πιο ανησυχητικό καθώς όπως προαναφέρθηκε, κατά κανόνα οι ρυθμιστές δεν έχουν μεγάλη ευχέρεια άμεσων παρεμβάσεων σε παίκτες της αγοράς οι οποίοι δεν κατέχουν δεσπίζουσα θέση.</p> <p>Ενδεικτικά αναφέρεται πως 25% της αγοράς ηλεκτρισμού έχει χρηματική αξία πέραν των 300 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Συνεπώς όταν γίνεται αναφορά σε απροσδόκητα κέρδη και ιδιαίτερα υψηλούς δείκτες απόδοσης στην επένδυση (IRR), (όταν φτάσουμε το 25% της αγοράς) πρέπει να γίνει κατανοητό στο ευρύ κοινό ότι πρόκειται για δεκάδες εκατομμύρια ετήσια.</p> <p>(iv) φαίνεται να υπάρχουν λιγότερο επαχθείς ή περιοριστικοί τρόποι για την επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος όπως π.χ. να επιτραπεί στην ΑΗΚ η σταδιακή αντικατάσταση υφιστάμενων συμβατικών μονάδων με μονάδες ΑΠΕ</p> <p>το ΕΤΕΚ καταθέτει την διαφωνία του με το προσχέδιο ρυθμιστικής απόφασης το οποίο δημοσιεύθηκε και σας καλεί να την αποσύρεται η και προβείτε στις κατάλληλες διορθώσεις επί τούτης στο πνεύμα των όσων αναφέρουμε πιο πάνω.</p> <p>22. Παράλληλα το ΕΤΕΚ σημειώνει πως σέβεται τις νομοθετημένες αρμοδιότητες της ΡΑΕΚ και τις εξουσίες της και πως στο τέλος όλοι περιλαμβανομένων και των υπόλοιπων εξουσιών (κυβέρνηση, βουλή, ΕΠΑ κοκ) θα κριθούμε από το αποτέλεσμα και την επίτευξη του απώτερου στόχου όπως καταγράφεται και στην ιστοσελίδα σας που δεν είναι άλλος από την μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, προς όφελος του κοινού συμφέροντος.</p> <p>23. Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί πως το ΕΤΕΚ δεν απαλλάσσει την ΑΗΚ από τις ενδεχόμενες ευθύνες της για την μη ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση αδειών για έργα ΑΠΕ που ήδη της έχουν χορηγηθεί, αλλά στην προκείμενη περίπτωση το διακύβευμα είναι η εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος για ένα τόσο κρίσιμο θέμα, το οποίο τα επόμενα χρόνια αναμένεται να γίνει ακόμη κρισιμότερο.</p> <p><u>(δ) Το ΕΤΕΚ θέτει εαυτόν στη διάθεση της Πολιτείας:</u></p> <p>Καταληκτικά και εξ αφορμής της προκείμενης συζήτησης και ενόψει του ότι το ΕΤΕΚ έχει θέσει ευρύτερους προβληματισμούς με την παρούσα σημειώνουμε ότι για το ΕΤΕΚ υπάρχει ακόμη η ευχέρεια για επιλογή υιοθέτησης ριζοσπαστικών λύσεων που έχουν στο κέντρο της προσοχής τους την ενεργειακή μετάβαση με το χαμηλότερο ενεργειακό κόστος, διατηρώντας την πορεία μας προς μια λειτουργική ανταγωνιστική αγορά. Αυτές τις ριζοσπαστικές προσεγγίσεις θα μπορούσαμε να τις αναπτύξουμε σε κατ' ιδίαν συνάντηση εάν το επιθυμείτε. Στόχος μας πρέπει να είναι το κοινό καλό της χώρας μας με το χαμηλότερο ρεαλιστικά εφικτό ενεργειακό κόστος που θα επιταχύνει την ενεργειακή μετάβαση ικανοποιώντας τους απαιτητικούς στόχους που μαζί έχουμε θέσει ως ΕΕ: Fit for 55 & REPowerEU.</p>		
--	--	--	--	--	--

Σημειώσεις:

- Στη στήλη [2] αναγράφονται τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου που έχει υποβάλει το αντίστοιχο σχόλιο, ένσταση ή/και παράσταση.
- Στη στήλη [3] αναγράφεται ο αριθμός του Κεφαλαίου και το Θέμα του εγγράφου στο οποίο αναφέρεται το σχόλιο, ένσταση ή/και παράσταση.
- Στη στήλη [4] αναγράφεται ο αριθμός της σελίδας/παραγράφου του εγγράφου στην οποία αναφέρεται το σχόλιο, ένσταση ή/και παράσταση.
- Στη στήλη [5] παρατίθεται αναλυτική περιγραφή του σχολίου, ένστασης ή/και παράστασης.
- Στη στήλη [6] παρατίθεται αναλυτική τεκμηρίωση/αιτιολόγηση του αντίστοιχου σχολίου, ένστασης ή/και παράστασης.
- Στη στήλη [7] παρατίθεται θέση της ΠΑΕΚ επί του αντίστοιχου σχολίου, ένστασης ή/και παράστασης.